

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Lietuvoj \$3.00
Pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoje ir Lietuvoj \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National
League of America.
Consisting of 85 Branches, Located
in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians
in the City of Boston and about
700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAINA 5 CENTAI.

No. 47

So. Boston, Mass., Lapkričio (November) 19 d., 1925 m.

Metai XII

Traukiniai susidurė.

13 užmuštų; 40 sužeistų

PLAINSBORO, N. J., lapkričio 12 d. Anksti šį rytą pasażierinis traukinys, kuris važavo iš St. Louis, įbėgo į paskutinius du Pulman vagonus traukinio, važiuojančio iš Washingtono. Nelaimė atsitiko ant Pensylvanijos geležkelio, netoli nuo Princetono. Abudu traukiniai ėjo į New Yorką. Tuo metu buvo didelis raudonas, per kurį nebuvę kalima pamatyti atsargos lempų. Pasekmėje žuvo 13 ir sužeistais tapo 40 keleivių.

Traukinių aukos.

BERLYNAS, lapkričio 14 d. Dvidešimt du žmonės tapo užmušti ir dvidešimt sužeistų, susidurus dviejų Rusijos traukinių. Pasażierinis traukinys važavo Varšuvos-Rygos geležkelio ir susidurė su tavoriniu netoli Danubargo, Rusijoje. Buvusi svičmano klaida.

Pirmas Petrausko pasirodymas.

MIKO KONCERTAS CHICAGOJE LABAI PAVYKO. PUBLIKA REIŠKĖ DIDŽIAUSIAS OVACIJAS.

CHICAGO, Ill., lapkričio 11 d. Šiandien vakarą, Lietuvių Auditorijoje žymiausias Lietuvos kompozitorius ir stambus dainininkas, gerb. Mikas Petrauskas, laikė koncertą. Tai pirmas Miko Petrausko pasirodymas Amerikoje, jam sugrįžus iš Lietuvos. Pasekmė buvo labai geros. Didžiulė auditorija buvo kimšte prisikimšęs publikos. Dainininkas irgi gerai pasirodė ir žavėjo publiką. Kadangi gerb. Petrauskas turi prisirengęs naują repertuarą, tai žmonės negalėjo atsigerėti beklaušdami naujų dainų, kurių lig šiol čia nesigirdėjo. Reikia pastebėti, kad p. Petrauskas dainavo tokias dainas, kurių lietuviai iš kitų dainuojant greitai negalės išgirsti. Nes nėra kam: vieniems balsas neįdžiū, kitiems — technika. Publika sutiko komp. Miką Petrauską su didžiausiomis ovacijomis.

Valentina pati palieka.

NEW YORKAS. Ponia Winired Hudnut Valentino, krutųjų paveikslų žvaigždės, Rudolf Valentino pati, pareiškė lapkričio 13 d., kad ji jau nieko nebeturinti su savo vyru. Paryžiuje, ji gavus persikėlimą. Jinais palikus vyrą todėl, kad šis nedavęs jai žengti jos karjerai. Esą jis norėjęs, kad jinais tik namų prižiūrėjimu užsiimtum.

Brangus pragyvenimas

Vienas Bostono žmogus sumanė važiuoti į Floridą praleisti žiemą. Pirmą ten važiuojant jį kreipė viena višbutis Miami Beach daljje, Floridoje, užklaudamas kiek jam atseitų už vasario mėnesį viešbutis. Jisai gavo tokį atsakymą: "Mes imama malonumo pasiulydami jums kambarį su vana ant trečių lubų vasario mėnesiui. Kaina bus \$25 dienai, valgis neįskaitoma. Viešbutis vedamas sulig europiečių papročiu."

Zmogus manė, kad tas viešbutis jam perbrangus ir jis kreipė laišku į kitą tam pačiam byčiuje, kuris yra vedamas sulig amerikiečių stiliaus. Iš pastarojo gavo sekantį atsakymą: "Mes galime pasiulyti Tamstai kambarį ir vaną su valgiu dviems vasario rezervacijai už \$40 dienai".

Klanietį įkalino visam gyvenimui.

NOBLESVILLE, Ind., lapkričio 14 d. Čionai džiūrė, susidedanti iš dvylikos, pasmerkė vieną Ku Klux Klan vadą, D. C. Stephenson, visam amžiui kalėjimui už nužudymą vieno Madge Oberholtzer. Jo du sėbrai tapo išteisinti.

Didelis gaisras.

PROVINDECE, R. I., lapkričio 14 d. Čionai iškilė didelis gaisras, Sudegė National Exchange Bank namas; nuostolių padaryta už apie \$100,000. Du ugniagesiai tapo sunkiai sužeisti.

Nukrito su auksu.

BRITŲ orlaivis, nešas 2400 svarus auksu, buvo priverstas nusileisti Saint Quentin, kuomet jo įžinias pagedo. Iki orlaivis sutaisyta žandarai saugoję jį aplink apstoję.

Pensija angliakasiams.

ROCK SPRINGS, Wyo. Dešimčiai kiniečiams angliakasiams, kurie per trisdešimt metų dirbo Union Pacific Coal kompanijos kasyklose, paskirta pensija. Jie yra jau pasenę ir sveikatos nebeturė ir todėl daugiau nebegali kasyklose dirbti. Kompanija, sutiko užmokėti jų kelionę atgal į Cantu, Kinijon ir suteikti jiems tam tikrą sumą pinigų, iš ko jie turėtų dlonos iki gyvens. Mainierių unija dar nuo savęs pagebėjo kiniečiams.

Submarinas žuvo.

LONDONAS. Britų submarinas M-1 žuvo Kanoe. Su juom žuvo ir 60 vyrų, kurie buvo tame submarine.

Maistas pabrango.

Bėgyje metų, t. v. nuo praeitų metų spalio ik pabaigai šių metų spalio Amerikoje maistas pabrango 8 nuosimčiais. Tas pranešama iš Washingtono Darbo Departamento.

Didžiausi urvai.

SVERDLOVSKAS, Rusija. Uralų kalnuose šiomis dienomis tapo atrasti didžiausi urvai pasaulyje. Tie urvai skaitomi myliomis. Jų išsiskaijimas siekia virš 20 mylių. Urvai turi ledo sienas bei stulpus. Atrasti ten preistorinio arklio kaulai.

Bortkevičienė paliuosuota

Bortkevičienę įkalinus, per keturias dienas laiko pažangioji visuomenė susuntė aukas ir sumokėjus skirtą pabaudą 1,500 litų, išsėdėjus kalėjime penkis dienas ji tapo išpirkta.

Paliuosavimo dienoje, prie kalėjimo vartų susirinko kaitilingas burys draugų ją pasitikti. Pribuvo trys policijantai ir Bortkevičienę laukiančius jos draugus norėjo išskirstyti. Jai išėjus pro kalėjimo vartus, draugai įteikė gėlių buketus ir visi parėjo į "Lietuvos Žinių" raštine, kur Bortkevičienė nuolat darbuojasi Lietuvos gerovei.

Einant Laisvės Alėja, tuo pačiu momentu parvažiavo autobusai su paliuosuotais kaliniams iš Lenkijos kalėjimų. Reiškia, tame pačiame momente Kauno pažangioji visuomenė šventė du kalinių palitosavimus: Bortkevičienės iš klerikalikiško katogros ir kitų lietuvių paliuosavimą iš lenkų kalėjimų.

Du užmušti; 35 sužeisti

CINCINNATI, O., lapkričio 11 d. Čionai tapo užmušti du vidurnės mokyklos studentai ir 35 sunkiai sužeisti, nuvirtus trokui, kuriam jie važiavo, į griovį. Studentai važiavo Reading, Ohio.

Karalių lamdo.

Mosklo pagelba norima pabirti nuo ko mirė Paronaas Tutankhamen 3273 metai atgal. Šito Egipto karaliaus mumija buvo iškasta dveji metai atgal, bet tik šiomis dienomis ji išimta iš auksinio grabo. Mokslininkai su X-ray pagelba nori iširti, ar jaunas karalius buvo nužudytas, ar mirė nuo džiovos, kaip yra manoma. Prie jo rasta daug brangenybių. Kai kurie negali suprasti, kaip tie mokslininkai "drįsti lamdyti mumiją to žmogaus, prieš kurį drebėjo visas Egiptas jo laiku. Bet kiti sako, kad mainioji laikai ir su jais mainioji ir žmonių nuomonės.

Holandai ir papa.

Holandijos vadžia tariasi atšaukti savo atstovus iš Vatikano, kad sumažinus budžeta. Toksai sumanymas yra paduotas iš protestonų pusės; katalikų atstovai jam priešinosi ir žada išsitraukti iš kabineto, jei tik šis tarimas būtų praveistas. Todėl numatoma šio krašto valdžios krizis.

Norėjo nužudyti karalių.

Bolševikai norėjo nužudyti Rumunijos karalių. Karalius grįžo iš medžioklės ekspedicijos, o bolševikai jo laukė pakelyje vieną karčiamoje. Policijai pavyko apie tai išgirsti ir pastaroji pasiskubino apsaugti karčiamą. Komunistai buvo gerai apsiginklavę ir būtų pagelbėję, jei nebūtų pasiskubinus kariuomenė pribūti. Teroristai turėjo bombų, kurias vartojo prieš kareivius ir vieną kareivį sužeidė mirtinai.

Užmušė 190.

BEIRUT, Sirija. Francuzų kareiviai užmušė lapkričio d. 190 sirų, kurie skaitomi banditais. Esą jie užpuldinėjo krikščionių kaimus ir labai nepadoriai pasielgė su moterimis ir sodiečių turtais. Sirai priešinosi francuzams ir tapo iššaudyti.

Nupiaustė ausis.

VIENNA, lapkričio 14 d. Karpato-Rusijos sodžiaus kaimiečiai esą nupiaustę penkiolikos socialistų agitatorių ausis susirėmimo. Čechoslovakijos kampanijoje. Rinkimai buvo vedami su didele partijų pagieža.

Bombą metė į prezidentą

LEMBERGAS, Lenkija. Šiomis dienomis yra teisiamas žydas tudentas Lenkijoje. Jisai yra kaltinamas už metimą bombos į Lenkijos prezidentą Wojciechowskį.

Nuovados viršininko byla.

Šiaulių Apygardos Teismas savo laiku buvo pasmerkęs 1 metams kalėti Biržų apskrityje Ž-rės nuovados viršininką Šakalaušką ginklų reikalavo, kyšio iš tulo žemelio pirklio. Šiomis dienomis toji byla buvo nagrinėjama Vyriausiajam Tribunalui, kuris teismo sprendimą patvirtino.

Apsivedė vėl.

MANCHESTER, N. H. Penkiolika metų atgal čionai buvo apsisvedus viena pora Mr. ir Mrs. Anthony Bik. Pagyvenę keletą metų, jiedu persiskyrė ir gyveno kas sau. Abudu gyvenė vedė per kelis metus. Dabar jiedu susitarė antru kartu apsisvesti ir iš naujo pabandyti vienas kitą.

Tigras papiovė moterį

MANCHESTER, Anglija. Bellevue Zoologijos darže tigras papiovė vieną moterį. Moteris įžengė į laržą, nepamatydama, kad vieno tigro klėtkos durys buvo nužudytos. Tuom tarpu tigras išsoko iš klėtkos ir bematant moterį sudraskė.

Ejo 15 metų.

WEST LEBANON, Me., lapkričio 14 d. Vizituodama New Yorką lapkričio 10 d., 1910 m., ponai C. S. Lent, iš West Lebanon, pasiuntė atvirutę į savo namus, Vakar toji atvirutė čia atėjo, tai po 15 metų. Nors dabar reikia dvišimties metų už siuntinimą, atvirutės, bet toji atėjo už vieną centą.

Kas yra Maskvoje.

UNIVERSITETO STUDENTAI MIEGA PO 20 "VIENŲ LOVOJ."

LONDONO "Times" paduoda vieno keleivio, kuri praleido kelias dienas Maskvoje, nu-pasakojimą apie tą Rusijos didmiestį.

Nuvykęs Maskvon žuojau gauni išpuđi, kad už jokis pinigų negali gauti nusipiti t dalykėlių, kurie nėra bu...

gyvenimui. Visokis komfortas ir perteklius yra dingę; palikęs monotoniškas, atbukęs gyvenimas, kuris maž daug ir padeda palaikyti bolševizmą. Jaunesnioji karta net didžiuojasi tuo, kad "žydi lygybė", mat jai įkalta į galvą, kad ten, kur yra kiek pertekliaus, komforto, tai jie priklauso tik kapitalistams, kurie laiko pavergę proletariata.

Maskvoje negalima gauti nusipirkti net atviručių. Lenino, Trockio ir panašių vyrų atvirukai pardavinėjami, bet kitokių tai negausi. Studentai labai pratai maitinami ir turį gultė po dvidešimtį vienoj eilėje, ant žemės patiestų škurlių.

Lenino garbinimas vis daugiau tampa religijinis kultas. Dar ir dabar šimtai aplanko Mauzoleumą, kur jo kunas guli po stiklu. Kaimietės religijiniai ir instinkstyviai žegnojasi prie jo priėjusios, nežiurint to, kad Leninas buvo priešingas religijai.

Pasmaugė sužiedotinė prieš vestuves.

Ties Raudondvariu šiomis dienomis buvo rasta griovy puvgyvė panelė Skripaitė, kuri buvo nugabenta Kauno mies-

Kaip ėjo Lugano derybos.

NEPAPRASTAS DERYBOMIS SUSIDOMĖJIMAS

29. X. Lietuvos delegacijos pirmininkas Lugano derybose d. ra Saulys spaudos atstovams padarė pranešimą apie derybas su lenkais. Reikia pastebėti, kad šiomis derybomis visuomenė taipgi ir spauda yra susidomėjusi nepaprastai. Paskutinių trejų metų pėgy dar nepuvo nė vieno karto susirinkusių tiek daug spaudos atstovų, kaip šį kartą: visa 12.

KAS ŽINOMA.

D-ras Šaulys nupasakojo visą derybų eigą taip, kaip maždaug apie ją skelbė oficialinės bei privačios mūsų spaudos žinios, pastebėdamas, kad lenkai derybas, stengėsi vilkinti, kiek galima ilgiau. Lietuvos delegacijai tekę derybas paraginti.

Kai pagaliau susiiekio komisijoj paaiškėjo, kad Lietuvos delegacija laikosi tikrai Klaipėdos konvencijos ribų ir lenkai pamatė, kad lietuvių nusistatymas neatatinką Lenkijos norams, — prasidėjo notos.

LENKAI DERYBOSE SIEKĖ PRADŽIOS NORMALINIŲ SANTYKIŲ.

Iš viso lenkų nusistatymo aiškiai matyti noras tokioj ar kitokioj formoj pradėti normalinius santykius. Matomai kito tikslo jie ir neturėjo, nes jų tarpe nesimatė noro susitarti Klaipėdos kompencijos, t. y. miško Nemunu plukdymo pagrindais.

Kadanvi ir notos, kuriomis Lenkijos delevacija norėjo papsausti Lietuvos delevaciją, jiems pageidaujamy vaisių nedavė, tai jie matomai, nenorėdami susirišti Klaipėdos konvencija, reikalavo praplėsti derybų rėmus. Negalint to įvykdyti, susidarė padėtis, kad derybas eikėjo pertraukti.

Iš viso Lugano derybose mažiau matėsi noro susitarti, negu Kopenhagoj, ir čia derybos kai kuriais atvejais net pažengė atgal.

Toliau d-ras Šaulys atsakinėjo į paklausimus. Į "Liet. ži-

to ligoninėn.

Policijos tardymas parodė, kad p-lė Skripaitė, kilusi Mariampolės apskr., buvo įsi-mylėjusi į Raudondvario saventoją B., kuris su ja buvo meilės santykiuose, bet paskutiniu laiku jis buvo įsimylėjęs kitą panelę. Kadangi p-lė Skripaitė jau buvo neščia, ji vertė ją vesti, grinddama teismu. Šio mėnesio 4 dieną buvo paskirtos jungtuvės Raudondvarvy. Jungtvių dieną sužiedotinė išvažiavo pasitikti jauniko, bet jįsai sutikęs pasmaugė ir imetė grovin, manydamas, kad ji nebegyva. Pats gi jis nuvyko į kitą kaimą, kur rytjaus dieną vedė savo antrą numylėtinę.

Bet tą pat vakarą pirmoji jo numylėtinė buvo rasta be sąmonės griovy ir ji viską papasakojo. Piktadaris tuoj tapo sumintas ir tardomas prisipažino neturėjęs kitos išeities, nes jis jos nebemylėjęs, o ji norėjusi priversti jį apsisvesti. Kaltininka tapo pasodintas Kauno kalėjimui, o byla perduota teismui. P-lės Skripaitės gyvybei pavojaus nėra.

Po bažnyčia dinamitas. Spaliu m. 10 d. Vilniuj šv. Traicės bažnyčios požemiuos buvo rasta kelios dėžės sprogtamosios medžiagos.

AR P. PIRMININKAS KALBA LUGANOJ.

kuri mūsų spaudos buvo įvairiai komentuojama, buvo cvyriausybes aprobuota? — D-ras Šaulys atsakė neigiamai. Pagaliau esą tai buvusi diplomatinė, bet ne politinė kalba (?). Be to, komentuojamasai abzasas — užtikrinamas, kad visa tauta norinti susiartinimo, — buvo taikomas normaliniamis santykiams.

AR PRIVAČIAI PASIMATYME SU VASILEVSKIU.

kurio rezultatų optimistiskumui tiek daug dėjo vilties spauda, paaiškėjo, ko nori lenkai? — D-ras Šaulys atsakė — veik nieko. Buvo kalbėti — tasi ant kranto ežerų ir daugiau apie orą, negu apie derybas. Tos mintys, kurios palietė derybas, buvo tos pačios, kurios ir pačiose derybose buvo išskeltos, butent: lenkai reikalauja geležinkelių susisiekimo ir konsulato Klaipėdoj.

KOKIAIS KLAUSIMAIS LUGANO DERYBOSE REGRSUOTA.

— Pav. Kopenhagoj buvo susitarta del dviejų telegrafinių linijų, Lugano derybose, gi tartasi tiktai del vienos linijos. Kitų laikraščių korespondentai užklausė:

AR DERYBOS NUTRAUKTOS?

D-ras Šaulys pareiškia, kad tai prigulėsia nuo vyriausybes; delegacijos tiktai konstatavo, kad tomis sąlykomis, tose ribose, kuriose ėjo derybos Lugano, jos yra negalimos. Ar vyriausybe jas visai nutraukė. D-ras Šaulys nežino.

AR DERYBOS POLITINĖS

ir ar jomis dalinai išsizadama Vilniaus? Į tą kun. Tamošaičio paklausimą d-ras Šaulys pareiškė, kad tai jau esąs pačių derybų esmės įvertinimas ir todėl patarė atsiklausti vyriausybes. "L. ž." J. K.

A.L.T.S. REIKALAI

Laisvės mylėtojai, budėkime!

Per ilgus šimtmečius lietuvių tauta nešdama vergijos jungą, visokiais budais kovojusi už išsilisavimą. Nežiūrint į tai, kad vieni už tautos laisvę kovotojai džiūvo caro kalėjimuose; kiti dingo tolimame Sibire, jų eilės užpildė jaunesnieji Lietuvos sunys ir kovoję be sustojimo buvo vedama, kol pagaliau Lietuva tapo Nepriklausoma Valstybe!

Po tos ilgos kovos; po mūsų brolių ištekejusių upelių kraujo ir ašarų kovoję už laisvės atgavimą, nors laisvę atkavome, bet negalime ją išlaikyti. Štai judas klerikalizmas užėjo savo letena ant iš vergijos išsilisavusios lietuvių tautos ir ją spaudžia.

Pažvelgus į šiandieninį mūsų tautos gyvenimą matome, kad Lietuva yra valdoma tu klerikalinio lagerio žmonių, kurie už tautos laisvę kovos metais visuomenė buvo nežinomi. O tie, kurie nuseno, neteko sveikatos bevedami kovą už tautos laisvę, šiandien yra persekiojami. Paniekintas ir persekiojamas aušininkas Dr. J. Šliupas, tas senas mūsų tautos veteranas; persekiojamas ir su policija tasmomas aušininkas Dr. K. Grinius, persekiojama p. F. Bortkevičienė, kuri šiandien klerikalų įkalinta kalėjime ir tai jau net šeštą kartą jos gyvenime kalinama už pastangas atgauti Lietuvai pilną laisvę.

Jeigu viešpaciai klerikalai nori save statyti Lietuvai geradėjais ir persekioja lietuvių tautai garbingus žmones, tai lai jie bent kuris pasisako: kuris iš jų buvo kalėjime už tautos reikalus?

Tikrus laisvės mylėtojus neišgąsdino cariško kalėjimo sienos, neišgąsdins jų nei klerikaliskas kalėjimas! Vieni bus uždarinti kalėjimuose, o kituose plis garsus obalsis: "Laisvę pažinę vergais nebusime!"

Siame momente nē duoti ir amanuoti reikia, bet reikia dirbti sutartinai.

Lietuvių tautą yra kantri ir ištverminga. Jei ji galėjo nusikratyti rusišką sprespaudą, tai nusikratys ir klerikaliską despotizmą. Musų draugai Valstiečiai Liaudininkai Lietuvoje kovojo ir kovos, gynė ir gins Lietuvos demokratines laisvės reikalus. O mes Sandariečiai ir abelnai pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė, pakelbėkime jiems kiek kuris išgalime. Turime Politinį Išdą, nepasi, gailėkime kokią, kuris išgalime auka į jį paskir. Laisvės mylėtojai budėkime!

Politinio Išdo Valdyba:
S. K. Grišius, pirm.
K. J. Paulauskas, sekr.

PITTSBURGH, PA.
Mikas Petrauskas ir Antanas Tulys atvažiuoja.

Tuo pačiu laiku atvažiuoja į Pittsburgą komp. Mikas Petrauskas ir "Sandaros" Redaktorius A. A. Tulys. Vienas su koncertu, kitas su prakalbosmis.

Miko Petrauskos koncertas bus gruodžio 5 d., subatoj, prasidēs kaip 7:30 val. vakare, L. M. D. svetainėje, 142 Orr st., Soho dalyje. Taigi Pittsburgo ir apelininkės lietuviams dar kartą teks išgirst gerbiama visų mylimą dainininką M. Petrauską, kuris tik atvažiuo iš Lietuvos aplankyti mus klasiškoms dainomis ir maloniū balsu. Todėl nepraleiskime progos išgirsti Petrausko, nes gal daugiau nebepasitaikys tokia progą.

Nedėlios vakare, gruodžio 6 d., Sandaros Kuopų Saryšis rengia milžinišką vakarienę aukščiau minėtoj svetainėje. Vakarienėje dalyvaus ir Mikas Petrauskas. Apart skanių valgių, bus geras muzikalis prog-

ramas ir prakalbos. Kalbēs "Sandaros" Redaktorius A. A. Tulys ir Ed. Paurazas, tik sugrįžęs iš Lietuvos.

(ANTRO APSKRIO AUKŲ REIKALU.

"Sandaros" Nr. 45 skelbiama aukos skamba taip, kad II apskritys paaukuoja Sandaros namo fondui \$35.00. Tas tiesa. Bet apskr. iš savo izdo aukojū tik \$25.00, o \$10.00 32 kuopa iš New Britain, Conn. per antro apskr. suvažiavimą, kas iš sudaro \$35.00 imant kartu.

Aukos Politiniui Izdai: Sandaros II Apskritys aukavo \$15.00. Kadangi šita aukva yra 32 kuopos paaukuota per Antro Apskričio suvažiavimą, tai geistina būtų pažymėti, kad 32 kuopa aukojū per antro apskričio suvažiavimą.

32 kuopos korespondentas Jurgis K. Aržuolaitis.

Atstovo Sleževičiaus kalba

Pasakyta Seime rugsėjo 29 d. del naujojo Ministerių Kabineto deklaracijos.

KABINETŲ EKVILIBRISTIKA.

Gerbiamieji atstovai! Vos metai tepraėjo ir krikščionių demokratų vienlypio bloko stipriai sudarytoji vyriausybė spėjo jau du kart sugriuti. Šiandien mes vieny metų bėgį susilaukėm trečios vyriausybės. Ar nenuostabu, kad viena valdančioji partija taip dažnai privalo keisti savo kabinetų sudėtį?

Kadernai neprisiiliko parlamentarinės praktikos.

Vienas dalykas atrodo keistas ir nesuprantamas. Nei tuomet, kada griuvo pono Tumėno Kabinetas, nei dabar, kai griuvo pono Petrulio Kabinetas, nei Seimas, nei mūsų visuomenė nežinojo ir nežino, del ko tas atsitiko. Parlamentariuose kraštuose, ten, kur iš tikrųjų jiems Seimas pareiskia savo nepasitikėjimo, griuva devieno ar kito savo elgesio, kuris neatitinka krašto interesams, kuris neatitinka to krašto atstovų nusistatymui. Pas mus viskas atbulai.

Seimo dauguma pastatė Kabinatą; jis valdo taip, kaip ta dauguma nori, kaip tos partijos centras jiems isako. Bet galų gale pasirodo, kad tai partijai ir šitie žmonės nepatinka. Tai pasirodo tuomet, kuomet atrodo, kad jie kuo stipriausiai sėdi. Ponas Tumėnas nepatiko kun. Šmulkščiui. Kun. Šmulkštys, Vilimas ir jų šalininkai panorėjo stiprios valdžios. Ožėskienės gatvėj Tumėno ir Starkaus valdžia dar nebuvo tiek stipri, kad galėtų atitekti jų nusistatymams. Su prantamas daiktas, kad Ožėskienės gatvė jų valdžią nuvertė. Nuvertė dėl to, kad kai kurie ministeriai ne visuomet norėjo klausyti kun. Šmulkščio. Vilimo ir jų draugų. Bent tai buvo aišku visiems.

Bet ši kartą mes ir to aiškumo nematome. Mes nežinome, kas ir kam nepatiko. (Iš dešinės: Juk Šmulkščio nėra. Juokas.) Del to kyla visokių spėjiojimų. (Iš dešinės: Liaudininkam nepatiko)... Gal but. Ir del to gal bus leista ir man šiandien iš šitos tribunos tuos spėjiojimus, pareikšti. Gal tuomet šiandien mes išgirsime iš pozicijos tikrą to krizio priežastį. (Ambrozaitis iš v.: Šiandien naujo Kabineto deklaracija.) Tiesa, buvo manytas, kad buvusio Kabineto krizis įvyko del Kopenhagos derybų. Bet po tai, kai "Elta" du kartu padarė tuo klausimu pranešimą, ir tas spėjiojimas turėjo pranykti. Buvo manytas, kad delegacija neišpildė instrukcijų, kad valdžia nemokėjo tu instrukcijų teikti, kad diploma-

MATAS BIEKŠA

Jis yra Sandaros įgalotinis. Įvairiais Sandaros organizacijos bei administracijos reikalais, jis pastaromis dienomis lankosi po lietuvių kolonijas Mass. valst. Turinti kokius reikalus su Sandaros organizacija bei laikrašcio adm., galite per jį atlikti, turėdami juomi pilną pasitikėjimą.

Sandaros Adm.

ką ves. Taigi, rodos, ir čia nebuvo reikalo daryti krizį.

Kokios gi Kabineto krizio priežastys?

Nejaugi, ponai Seimo nariai, jus versite mus tikėti toms visoms žinioms, kurios kursuoja krašte, kurios sako, kad čia esą atskirų žmonių, atskirų jų sąjū tarpe grupių reikalai, kad jų tarpe esą grupių, kurios negali kuo tai pasidalinti. Anot šių žinių, Min. Kab. ar Finansų Ministeris davęs tam tikrą sumą valiutai supirkti vienam bankui, o kitam bankui nedavęs ir tas kitas bankas buvęs nepatenkintas, kad negavęs. Vienas bankas gavo pinigų be nuošimčių, o paskui galėjo duoti kitiems bankams tam tikrais nuošimčiais ir tt. Taigi išeikite ir pasisakykite atvirai čia Seime, kad ir Seimas ir visuomenė žinotų (Vaiolkaitis, iš vietos: Ponas Aleksa...). A, ponas Vaiolkaitis atsiliespė. Aš nežinojau, nei kokią bankui buvo duota, nežinojau, koks bankas nepatenkintas. (Atst. Vaiolkaitis, iš vietos: Koperacijos bankas nepatenkintas.) Mes gerai žinome, koki sątykių yra tarp koperacijos ir valdžios.

Žirkklės atsiliespė.

Bet koperacija neatiliespė. O žirkklės atsiliespė. Ir todėl bijau, nejaugi mes jau prijome ikį to, kad ir jus tarpe tam tikros grupės jau randa reikalo vesti akciją viena prieš kitą ir kad jos jau negali išsieti, jų negali pasidalinti kuo tai, negali pasidalinti Vyr. teikiamomis lėšomis, kažkokiais mažais kreditais. Ir tai be galo skaudus apsiereikšimas. Aš manau, kad nepasidalinote ir pinigų kalimo, ir kulkosvaidžių klausimu. Jus tarpe kulkosvaidžių sistema didelę rolę vaidina. Ar ne iš to ir Min. Kab. krizis išėjo? Taigi Min. Kab. manosi del visai menkų dalykų, del atskirų žmonių ir atskirų finansinių grupių interesų. Ir del kelių asmenų ar grupių privačių reikalų konkurencijos mūsų krašte darosi nepakenčiamas padėtis. Lietuvos interesai atstumiami į antrą vietą, o pirmom eilėn išplaukia atskirų grupių interesai. Ar tai neskaudu girdėti. Ir todėl, kada po viso to tenka kalbėti del Min. Kab. deklaracijos, tai kyla be galo keistos ir sunkios mintys. Kas tai yra ta deklaracija? Ar nėra tai popiergalis, ar nėra tai ištisa eilė surašyto minčių, kurioms niekas netiki, nei tie ponai, kurie rašė, nei Seimas, nei kraštas, nei užsienis. Tai yra popieris surašytas tiktai del akių, su kuriuo betgi niekas nesiskaito, nes žino, kad užpakalyj tų žmonių, kurie tą popiergalį yra surašę, užpakaly Ministerių Kabineto, yra kiti stipresni, negu jųjų deklaracija, argumentai, kurie verčia ponus ministerius šiaip ar taip pasielgti. Ne ministerių nusistatymai, ne jų mintys, ne jų norai bus imami pagrindan valdant Lietuvą; Ministeriai negali ateiti į Seimą ir pasakyti, kaip jie valdys Lietuvą, kokius įstatymus leis ir tt. nes jų užpakalyje esantieji žmonės stengsis jų valią, jų norą, jų reikšmę nukreipti į atatinkamą sau pusę.

Su Lenkija derybos bus tęsiamos.

Ir dar vakar vakare mums rodėsi, kad dalykas yra kiek aiškus. Ministerių Kabinetas pasisakė vesias toliau su lenkais derybas. Bet šiandien atstovas Draugelis pranešė, kad ir to sakinio del derybų esą nėra, prašė jo neskaityti, tai mums šis klausimas pasidarė dar neaiškesnis. Vakariū Ministerių Kabinetas norėjo vesti toliau derybas su lenkais, o šiandien jau apie tai nieko nesakoma ir nežinia dabar, ar vyriausybė ves toliau tas derybas ar ne? Šiandien šiuo klausimu mes niečnieko nežinome (Atst. Draugelis, iš vietos: Surzinoisit už 10 dienu.) Taip, mes visuomet suzinom po to, kai jau faktas įvyko. Ir Seimas ir visas kraštas apie tai vis po laiko tesužino. (Atst. Draugelis, iš vietos: Eikit į koaliciją ir ankščiau sužinosit). Labai aciū, atstove Draugeli, už malonų pakvietimą, bet tamsta turi žnot, kad koaliciją koalicijai nėra lygi. Eiti į koaliciją su žmonėmis, kurie negali ištesėti savo žodžio, yra sunku. Ir sunku jums bus atrasti tokių bendradarbių, kurie norėtų su jums dirbti, jeigu jus savo duotoio žodžio neištesit. Todėl ir šiandien šiuo klausimu toji pat neiški padėtis, kuri buvo ir prieš Ministerių Kabineto krizį ir tuo metu, kada ejo naujo Ministerių Kabineto neteko mums nieko išgirsti. Gal but kitos priežastys, gal bus vidaus politika turėjo nusverti krizio klausimą. Taigi pasisakykite, ponai, ko jus norite. Juk vidaus politikoj jau buvusis Ministerių Kabinetas buvo toksai griežtas, toks nuoseklus, taip vedė aiškia liniją, ir tokią liniją, kokia patiko kun. Šmulkščiui ir Vilimui ir jų bendrams. Tai šiuo atveju, rodos, ir negalėjo buti reikalo keisti Kabinatą. Juk tie patys ministeriai ir toliau pasilieka, kurie ir toliau tą griežtą politi-

Užsienių politikos šuntakiai.

Kas valdo Užsienio Reikalų Ministeriją.

Ir nenuostabu todėl, kada mes girdime, kad užsienio Reikalų Ministeriją valdo ne ponas Užsienio Reikalų Ministeris, bet kaž kokia visai mums nežinoma komisija, susidedanti iš vieno kito kunigo ir dar kokių taj asmenų. Mes turime skaitytis su tuo faktu, kad ir kitose srityse mūsų valstybę valdys ne Ministerių Kabinetas, net ne "šeškomas", ne Krikščionių Centro Komitetas, bet kokia tai dar aukštesnė, mums nežinoma, istaiga susidedanti iš vieno kito kunigo.

Lietuvą valdo jezuitai.

Lietuvą valdo asmenys kurie jokios atsakomybės neneša, nei prieš Seimą, nei prieš kraštą, kurie vadovaujasi mums visai nežinomais norais ir tikslais kurie... (Atst. Draugelis, iš vietos: Jezuitai.) Taip, jus jau priveisėt jezuitų pakankamai Lietuvoje; Atstovui Draugeliui dar mažą jų. Atstovas Draugelis norėtų, kad visoje Lietuvoje būtų tamsu nuo tamsios jezuitų skraistės. Jūs visi to norite, jums malonu po ta jezuitų skraiste, ypač, kai jezuitas valdo lenkas Ledochovskis. (Atst. Vilimas, iš vietos: Ar ne giminė Sleževičiui?) Per Vilimą, gal but, ir giminė. (Iš kd.: Oho, tai jus su Vilimu giminės. Kitas balsas: Abu iš Raseinių apskrities).

Taigi, sunku yra šiandien kritikuoti šita deklaracija, kuri neatitinka nei tikriems krašto reikalams, nei partinų jėgų santykiavimui, nei pačių ponų ministerių, kurie šitą deklaraciją yra parašę, valiai, nes kaip jau sakiau, ne jie valdo ir ne jie valdys Lietuvą. Šia deklaracija naudojosi tik kaip proga, kad vėl ir vėl pakartotj ir priminti mūsų visuomenei kai kuriuos reikšmingesnius ir opesnius mūsų gyvenimo klausimus.

Nežiurėk ką kadernai daro, bet klausyk ką jie sako.

Tenka apsisototi ir nors truputį nušviesti tą nepakenčiamą padėtį, kurio Lietuva yra šiandien atsidurusi. Pirmoje eilėje tenka kalbėti del užsienio politikos. Pastaruoju laiku, kada Užsienių Reikalų Ministerija, kaip aš jau pasakiau, valdo ne pats užsienių Ministeris, bet nežinoma mums grupė asmenų, mūsų politika eina tokiams vingiais ir tokiams keliais, kad nė venas iš mūsų nežino, nei kur mes esame šiandien, nei kokį mūsų yra šalytkiai su mūsų kaimynais ir kaimyninėms valstybėms, nei kokia linkme, koku keliu manoma toliau vesti mūsų politiką. Gal but tie trys ponai, kurie valdo Užsienio Reikalų Ministeriją ir kurie tvarko mūsų užsienio politiką ir žino, bet daugiau niekas nežino. (Iš kd.: Ir nereikia). Aš žinau, kad jums nieko nereikia žinoti. Jums užtenka to, kad bus pasakyta ar įsakyta tai ar tai padryti.

Miglos dėmė užsienių politikoj.

Ir šiandien, kada naujame Ministerių Kabinete užsienio politika pavadama, jeigu ne klystu, vienam iš tų slaptų Užsienio Reikalų Ministerijos komitetų narių, kurie pirmiau ją tvarkė, reikėjo gal but tikėtis, kad šiandien mūsų užsienio politikos kryptyje susilauksim iš naujo pono Ministerio bent kiek aiškesnės linijos. Bet pasirodo, kad šito visai nėra. Užsienio klausimu yra pasakyta sekaletas visai miglotų nieko nuskaitęs posakių, iš kurių niekas jokios išvados padaryti negali. Sako: — vykdys tarptautinius pasižadėjimus ir taip pat kitos valstybės turėtų vykdyti savo tarptautinius pasižadėjimus. Tai bene viskas, kas yra pasakyta. Ir be šito pono Ministerio pasakymo mes labai gerai žinome, kad kiekvienas privalo vykdyti savo pasižadėjimus. Ir nieko čia ypatingo, nieko nauja šiuo nepasakoma. Tiesa, prie galo pasakoma, kad visi tie dideli tikslai, kurių niekas bent kol kas nežino, kad suėjimas į artimą bendradarbiavimą, bus vykdomi per mūsų konsulus, kurie teiks žinių apie vietos rinkas. Tai viskas, kas yra pasakyta šitoje deklaracijoje. Juk ir šiandien mūsų konsulai turj teikti žinių apie rinkas. Ar tai čia yra politika, ar tai čia yra nusistatymas, tam tikrą kryptis, su kuria galima skaitytis ar nesiskaityti? Čia yra tuščia vieta, į kurią ką tik nori gali pastatyti. Gal čia taip ir pasakyta, kad tas slaptas Užsienių Reikalų Ministerijos komitetas į šitą baltą tuš-

ščią vietą galėtų idėti tokį turinį, kokį jisai panorēs ir kok-sai jam patiks. Visi keliai į Romą veda. Tik viena, gal but galima sau aiškiai ir tvirtai jau šiandien įsivaizduoti, butent, kad dabartinės mūsų užsienio politika, atmetus santykių sureguliuavimą su viena, kita ar trečia valstybe, su viena kita, trečia valstybių grupe, griežtai stengsis nustatyti gerus santykius su Vatikanu. Juk nebereikalo priešaky šitos Ministerijos pastatytas žmogus, kuris yra pilnai ištikimas Vatikanu.

Su ilga sutona, ar su trumpu švarku?

Visame Kaune kalbama, kad taip ilgai užsitraukęs naujo Ministerio Kabineto sudarymas tik del to, kad negalėjo buti išspręsta klausimas, ar į Užsienių ministeriją pomas Ministeris turi vaikščioti su ilga sutona ar su trumpu švarku? Ponas, jeigu šitoki rimiti klausimai kyla pas mūsų ministerius, jeigu del šitokių dalykų eina ilgoki ginčai, jeigu šitoki dalykai sudaro vieno ar kito dalyko esmę, tai iš tikrųjų, kiekvieną pilietį ima didelausia baimė: kur mes einame, ir kar nenusime? Kas bus su Lietuva? Jeigu naujos besikuriantios valstybės, turinčios sureguliuotj santykius su ištisa eile valstybių, užsienio reikalai paves-ta tvarkyti žmogui gal but doram, kuris bijo tarti žodį prieš savo dvasinę vyriausybę, kuris yra suvaržytas katalikų dvasiškių jerarchine disciplina, kuris kaip čia kalbama, priklauso tėvų jezuitų brolijai, kuris tos brolijos geležinio nusistatymo privalo klausyti, privalo klausyti ką jam įsakyš Roma. (Iš kairės: Ar Ledochovskis) (Iš kd.: Apie Novacinski papasakok). Galim to paklausti pas poną Endziulaitį, jis viską žino ir jums papasakos apie Novacinski, nes pas jį, jo pakiete, yra visos smulkios Novacinski atkeliavimo ir iškeliavimo žinios. Musų apie tai nereikėtų klausiti. Todėl, kalbant del užsienio politikos, man didelausiu pagailėjimu tenka konstatuoti faktą, kad Lietuvos užsienio politika prie dabartinio Ministerių Kabineto atsidurs, tur but, dar sunknesnioje, dar keblesnioje padėtyje, negu kad buvo prie senoj Kabineto. Ir tai del to, kad kaip aš sakiau, niekas iš mūsų šiandien nežino, kas bus daroma toliau.

"NEPASIDUOSIME KOL TIK NEPASIDUOSIME"

Derybos su lenkais ir toliau bus tytomis vedamos.

Kopenhagoje pradėtos yra derybos su Lenkais. Šitos derybos tartum atidėtos, tartum paskirtos kitame mieste. Naujias Ministerių Kabinetas, kuris ir atsiradęs tartum tik del to, kad kas tai su derybomis išėjo, ne taip, kaip būtų turėjo išeiti, ateina čia su savo deklaracija, ir pasirodo, jisai nič nieko nežino, kas bus su tomis derybomis toliau, kokios linijos jis laikysis šiuo klausimu, ar jis ves derybas toliau, ar ne? (Bus daugiau)

KALĖDOS NETOLI!

Jeji nori suteikti linksmumo per Kalėdų šventes savo giminėms Lietuvoje, taj suteikt jiems kalėdinę dovana. Geriausia jiems dovana tai doleriai! Tad pasiusk' kele-tą dolerių per Sandaros Agentūrą, gausi gerą patarnavimą ir suteiksi linksmumo savo giminėms.

SANDAROS AGENTURA

327 E STREET, SO. BOSTON, MASS.

327 E STREET, SO. BOSTON, MASS.

Tamangas.

Vertė Liekno Murgas.

(Pabaiga)

Visų greičiausiai negras užlėkė ant denio, jo veidas spindėjo iš džiaugsmo. Atėjo pasakyti kitiems savo sėbrams, jog atrado baltųjų žmonių degtinę, ir jo susijudinimas ir pasielgimas aiškiai parodė, kad jis pats jau buvo gerokai prisitraukęs. Tas naujienų pluoštas ant valandės nutildė iš proto išėjusių negrų šauksmą. Jie skubiai bėgo žemyn ir įsiveržė tįjuno kambarin prisirijo degtinės iki ausų. Už valandos laiko vėl visi buvo ant denio, šoko ir staugė nežmoniškais balsais, atsiduodant gyvuliškos girtuoklystės išsiliejimo perviršiai. Balsai jų šokimo ir staugimo maišėsi su vaijojimais ir verkšlenimais sužeistųjų. Naktis užėjo, o orgija dar vis tęsėsi.

Ant rytojaus, kuomet negrai pabudo, nusiminimas vėl apvaldė juos. Nakties laike didelis sužeistųjų skaitlius išmirė. Laivas buvo apsuptas plaukiančiais lavonais, ir debys leidosi žemyn ant smarkiai banguojančių jūrų. Jie atlaikė savo pasitarimus. Keliolika magikos žinystės ekspertų, kurie pirmiausia, bijodami Tamango, neišdrįso papasakoti apie savo žinojimą, dabar pasiūlė savo pataravimus ir keletas stambesnių burtų tapo išbandyta. Nepasisekimas kiekviename jų pasiryžime padidino jų nusiminimą iki ant galo kreipėsi pas Tamangą, kuris vis dar tebebuvo už barikadų užsilindęs. Kaip ten nebutų, jis buvo išmintingiausias iš jų visų, ir tiktai jis tegalėjo išvesti juos iš to kėblaus padėjimo, į kurį jis pats juos įpainiojo. Senas žmogus prisitartino prie jo su taikos propeozicija ir prašė jo duoti jiems sav patarimą. Bet Tamangas nepermaldaujamai kaip Karilianus, atgrįžė savo kurčiąją ausį į jų prašymus. Sulyg šios išžiuros, jis neturėjo mierio apleisti savo prieglaudos apvienijimo.

Degtinės dar daug buvo likę, kad kiek viename atsitikime jiems pagelbėjo užmiršti nuobodžias juras, vergystę ir mirties prisitartinimą. Kada jie visi sumigo, savo sapnuose matė Afriką su jos gumos medžių giriomis, jos šiaudiniai stogais, bakažėmis, ir jos boababoms, kurių lapuotas šakos dengė kaimus ir kaimelius. Pirmesnės dienos orgija buvo atnaujinta ir tęsėsi per tulą laiką. Jie nieko tokio neveikė, tiktai staugė, verkė ir draskė sau plaukus, arba gėrė ir miegojo, kiti nusidurė patys save.

Vieną rytą Tamangas, palikdamas priekinę laivo dalį, prisitartino prie nulaužto stiebo drutgalio, kuris buvo viduryj denio.

— Vergai! — suriko jis, — dvasia man sapne pasirodė ir apreiškė pagelbos budus jums del sugrįžimo namon. Jus esate užtektinai užsipelniję, kad palikiti jusų likimui, bet aš apgalvėstauju moteris ir vaikus, kurie verčia. Aš atleidžiu jums jusų kaltes. Klausykite!

Visi negrai nuolankiai nulenkė savo galvas ir susirinko apie jį.

— Tiktai baltieji žmonės žino, — tęsė Tamangas, — mistiškas formulas, kurios valdo šituos medinius laivus; bet mes be jokios sunkenybės galime valdyti tuos mažus laivus, kurie yra tokie pat kaip mūsų pačių — (jis parodė jiems vienstiebių laivelį ir kitas mažas valteles) — Prikraukime juos maisto, susėkime juose ir leisimės po vėjui. Mano ir jusų dievaitis palieps vėjui pust link mūsų namų.

Jie patikėjo jam. Pavojingesnio plano negalėjo būti. Neturėdami jokio žinojimo apie kompasą; budami ignorantais savo esamos vietos, negalėtų daugiau nieko daryti, kaip tik ir tisi ant nuomonės. Jo supratimas buvo, jog irkluojančias tiesiai pirmyn, jis tikrai pasiektų, anksčiau ar vėliau, juodaisiais žmonėmis apgyventą žemę; kadangi jis girdėjo savo motiną — sakant, jog baltieji žmonės gyvena ant vandens savo mediniuose laivuose, o juodieji valdo žemę..

Veikiai po tam viskas buvo priręnta, reikėjo tiktai sėsti laiveluose, bet ant nelaimės, tiktai vienstiebis ir kitas mažas laivukas surasta tinkamais kelionei. Tai negalimas dalykas aštuonioms dešimtims negrų, kurie dar buvo gyvais, sutilpti dviejuose laiveluose. Tokiu budu sergantieji ir sužeistieji turėjo būti paliktai. Didžiama iš jų prašė, kad juos velik nužudytų, negu paliktų.

Po begalinių sunkenybų; du laivukai tapo parengti kelionėn, taip labai apsunkinti, kad bile minutę gali but panerti tokioj nuožmioj juroj. Tamangas ir Aychė susėdo vienstiebių, kuris tuojaus pasiliko užpakalį mažojo laivuko — tiktai gera valtis ir daug mažiau apsunkinta. Verksmas ir dejavimas nelaimingųjų, kurie buvo pasilikę ant didžiojo laivo, dar vis girdėjosi patol, pakol didžioji banga staiga pagavo vienstiebių laivuką ir šonais paversdama

panėrė jį. Dar nepraejo nė minutė, o jau vienstiebio nebesimatė. Mažesnio laivelio keliauninkai matė katastrofą, ir kuogreičiausia irklai buvo aprupinti dviguba spēka, iš baimės, kad nereiktų surinkti tų, kurie laivokrušos likosi sumesti vandenin. Beveik visi tie, kurie radosi vienstiebių, prigėrė. Tiktai koks tuzinas pajėgė pasiekti didįjį laivą; tarpe jų buvo Tamangas ir Aychė. Kuomet saulė sėdo, jie dar galėjo matyti tą mažąjį laivelį toli horizonteu, nė vienas nežino kas atsitiko su juom.

Kam man varginti skaitytoją pasipykiančiais bado kankynių aprašymais. Apie dvidešimt žmogiškų esybių, susispietę kruvon, tai blaškomi šen ir ten ant audringos jūros, tai nuožmios saulės karščio degindami, diena iš dienos kovojo del menkų maisto liekanų, kokios tiktai buvo tenai — kiekvienas džiovinoto pyragaičio šmotelis užtraukė naują kovą... Silpnėsnis mirė, ne todėl, kad stipresnis galėjo užmušti jį; bet todėl, kad jis iš liuso noro taip pasirinko sau. Keletą dienų praėjus, tiktai du beužsiliko dar gyvais ant borto dvistiebio laivo Vilties — Aychė ir Tamangas.

Vieną naktį jūros buvo šelstančios, vėjas smarkiai putė ir tamsuma buvo taip neatlaidi, jog žiurint nuo vieno laivo galo nesimatė antro galo. Ayerė gulėjo ant sieniko kapitono kambarių, o Tamangas sėdėjo prie jos kojų. Per keliolika valandų jie nepratarė viens kitam nė žodžio.

— Tamagai, — pagaliaus sumurmėjo Aychė, — tai esu aš, kuri užtraukiau ant tavęs šitą kentėjimą.

— Aš nesikankinu, — greitai atsakė jis, Tamangas ant to neatsakdamas atsistojo ir nusivirduliuo ant denio, kame jis atsiliėdamas stiebo drutgalio atsisėdo. Jo galva nuir numetė pusę pyragaičio šalį jos ant sieniko. Sviro ant krutinės, ir iš palengvo švilpuoti gentinę karės dainą. Staiga garsus riksmas pasiekė jo ausis, neatsizvelgiant audros šniokštimo; šviesa sablyzgdėjo; kiti rėkavimai sekė ir milžiniškas juodas laivas čiauzė paskui dvistiebių Viltį — taip arti, kad Tamangas lengvai galėjo matyti žeglakartį praeiant virš jo galvos. Jis matė tiktai du veidu liktarnės šviesoje, kuri atšvietė nuo stiebo. Jie vėl suriko; paskui jų laivas, audros nustumtas, pranyko tamsuoju. Be abejonės žmonės ant sargybos pamatė apsilpnintą ir nudevėtą laivą, bet audros žiaurumas neleidė artyn privažiuoti. Už valandėlės Tamangas paamtė kauluolės žaibą ir išgirdo garsą; paskui kitą sužabavimą, bet jau garso nesigirdėjo, po tam daugiau nieko nebeatė. Ant rytojaus nė vienos buorės nesimatė horizonte. Tamangas parsibloškė ant savo sieniko ir užmerkė akis. Jo pati Aychė numirė tą naktį.

Aš nežinau kaip ilgai tas buvo pirm, negu Angliškas frigatas, Bellona, pamatė numastuotą ir, iš visų atžvilgių jurininkų apleistą, laivą. Jie pasiuntė vienstiebių laivelį šalį jos negrą, kuris buvo taip sudžiuvęs, ir taip kudas, jog atrodė kaip kokie groblai. Jis buvo jau besąmonės, bet kvapas dar buvo užsilikęs jame. Gydytojas paėmė jį savo priežiuron ir darė viską, ką tiktai galėjo del jo, taip kad pakol jie pasiekė Kingston'ą, Tamangas atgavo sveikatą. Jam buvo paliepta paduoti savo adventurost priežastis, ir jis jiems papasakojo viską, ką tiktai galėjo atsiminti. Jamaikos kolonistai patarė, kad jis turėtų but pakartas kaipo maištininkas, bet gubernatorių buvo geros širdies žmogus ir užsinteresavo negru, kurio pyktadarystė buvo, po tam, išteisinta, kadangi jisai veikė apsigynime savęs; ir, apart to, žmonės, kuriuos jis nužudė, buvo tiktai Francuzai. Su juom pasielgė taip, kaip ir su kitais vergais, kuriuos atranda ant vergų pirkliautojo laivo. Jie jį paluosavo, taip sakant, jie pristatė jį prie valdžios darbo. Jis uždirbo tris skatikus į dieną, apart jo užlaikymo. Vieną dieną pulkininkas 75-to pamatė puikų to vyro pavydalą ir paskyrė jį savo regimentinės muzikantų kuopos bugnininku. Tamangas pramoko pusėtinai Angliškai, bet vargiai kada nors kalbėjo. Užjaučiant tai, jis visuomet gėrė romą ir tafiją. Jis pasimirė ligonbutyje nuo plaučių sukepimo.

J. Puodžiunas.

VILTIS.

Aš uždegiau ugnį ant aukuro savo, Tuojaus suruseno skaisčioji ugnis. Atgijo šventykla, kuri samanavo, Karščiaus sutvaksėjo jaunutė širdis.

Dvasia taip galinga, pakilo laisvutė Virš žemiško rumo į tolas šalis. Toli suspindėjo siekimo žvaigždutė, Gyvenimas tamsus, jis grože sušvis.

Juk buvo aptemęs pasaulis audringas, Ir buvo taip liudna, gludėjo naktis, Bet šiandie jau nyksta audra šurpulinga... Gaivinančią šviesą pasaulis išvyks...

POEZIJA

Tėvynės Sunus.

Bortkevičienė.

Dar kartą tamsa šviesą slopia,
Ir protą paikumas galėja...
Valandą sulaukėme olių. —
Baidyklės jau juda nuo vėjo;
Bet juodvarniai suka sau ratą:
Pavojus arti — jie nemato...

Kalėjime sėdi senėlė;
Ją sienos atvėdžiai daboja.
Prieš skriaudą ji balsą pakėlė, —
Už tai jie apkaltino jąją:
Tai reiškia "Laisvoj Lietuvoje"
Tik juodvarniams laisvė gyvuoja.

Liaudis, Lietuvos darbo žmonės,
Tiesų ten ir balso neturi;
Viskas iš klebono malonės

Ten pradžia ir pabaiga turi:
Jei kas tik jų valios nepildo,
Tai tą su žandarais nutildo.

Tai žmonės! Tai virto gadyne!
Kovotoja už laisvą žodį,
Ką Lietuvai dirbo, Ją gynė, —
Šiandieną kalėjime sėdi;
O tie kurie Lietuvą smaugė, —
Liوسي, kaip vilkai slanko, staugia!

Juk tokie darbai niekadėjų
Įzeidžia šalies žmonių garbę,
Užgauna vardus pranokėjų,
Ką krito kovoje ir darbe.

Dvasia kovoj žuvusių šaukia:
Budeliai! Baudą jusų laukia!...
Močiutė Liaudies įkalinta;
Už tai Lietuvos žmonės liudi...
Jie savo nelaimę supranta,
Ir greitai visi bus išbudę...
Gyvuos tada jų idealas —
Juodvarniams-tironams bus galas!..

Senute! Kalėjimo sienos
Tave nuo šalies žmonių skiria!
Bet svarbios yra šitos dienos:
Nes šventąją Ugnį jos kuria...
Taip yra Perkuno žadėta,
Kad jie greit užims tavo vietą!...
Už tavo kovoj pastovumą,
Priimki nuo savo vienminčių —
Ant ilgo, gražaus atminimo —
Daug tukstančių mus, Sandariečių,
Užuojautos žodį, ir pilką
Šių sąjautos žodžių vainiką!
11-5.25.

F. Bortkevičienė kalėjime.

Nesumokėjusi Kauno komsdanto uždėtos "Lietuvos žinioms" baudos, F. Bortkevičienė nuvesta Sunkiųjų Darbų kalėjiman.

Nepriklausomieji demokratinė valstybė užsitaravusi ir visai Lietuvai žinoma visuomenės veikėja ginkluoto policininko lydinu žengia kalėjiman! Tai vaizdas, kuris ryškiai plešia mūsų tvarką ir jos įkvėpėjus.

F. Bortkevičienė sodina į kalėjimą tie, kurie kažkuo ir kažkur buvo, kai ji jau dalyvavo ilgoje ir sunkioje kovoje už Lietuvos tautinį ir politinį išsiliuosavimą.

F. Bortkevičienė — tai gyva demokratinio mūsų judėjimo istorija. Drąsiai galima pasakyti, kad ji visuomet buvo tas Lietuvos laisvės ratelis, kuris nebraška, neužia, bet dirba, dirba nenuilstamai, kukliai, ne sau o bendram labui. Tokių veikėjų mes nedaug teturime.

Ir koks didelis skirtumas tarp to svarbaus ratelio ir didelių tuščiai besisukančių vėjų malunu prie kurių priklausau įvairūs Lietuvos "didvyriai", kurie moka tik afišuotis savo nebutais nuopelnais.

F. Bortkevičienė kalėjime — tai Lietuvos spauda kalėjime.

Vienintelis mūsų valdovų atsakymas ir pasiaiskinimas į laisvojo žodžio užmetimus —

baslys — kalėjimas. Toks jų vatikaniškas nusistatymas, tokia jų psichologija.

Tačiau jie užmiršo, kad gyvųjų laisvą žodį neuždarysi kalėjiman, nenumarinsi muro sienose.

Teisybė visuomet laimės. Carizmo tvarka neilgai be gyvuos Lietuvos. Nepagelbės krikščionims redaktorių kalinimui už karikatūras.

Jų galybė tai muilo burbulas. Pasirodo, jie bijo... jumoro. Ir ne be reikalo. Gana vieno satyros laikraščio, kad visa Romos pajėga virstų dumais.

Spaudos laisvė reikalinga aukų. F. Bortkevičienė pasiaukavimas teisybei ir tiesai apginti — bus visos Lietuvos įvertintas. F. Bortkevičienė kalinimas — tai šlykščiausias ir, tikimės, paskutinis grabu dvokiančios reakcijos žygis.

Bet į tai negalima ramiai žiurėti. Kiekvienas doras pilietis privalo protestuoti prieš šį spaudos laisvės puolimą ir reikalauti F. Bortkevičienės paluosavimo.

Lai juokdariai diktatoriai mato, kad Lietuva moka gerbti tikruosius savo reikalų gynėjus ir ginti spaudos laisvę.

Spalių 20 d. lygiai 10 val. ryto policija areštavo "Lietu-

vos žinių" redaktorę p. Bortkevičienę, del užpereito sekmandienio konfiskuotojo "Liet. žin." numerio. Redakcijos nariams ir bendradarbiams lydinčiam p. Bortkevičienę ginkluoto policininko nuvesta į III nuovadą, iš kur 10 val. 40 m. nuvesta į Kauno Sunkiųjų Darbų Kalėjimą, kurio geležimis kaustytos durys prasivėrė 10 val. 45 min., prarydamos visam mėnesiui Lietuvos demokratizmo ir spaudos laisvės pionierę P. Bortkevičienę.

UŽUOJAUTA.

Pasodintai į kalėjimą nenuilstamai laisvės kovotojai, spaudos laisvės varžymo aukai, F. Bortkevičienėi "Varpo" spaustuvės darbininkai reiškia savo nuoširdžią užuojautą.

Visų reakcijų persekiojamai nenuilstamai laisvės ir demokratiškos kovotojai "Lietuvos žinių" Redaktorei F. Bortkevičienėi, nuvestai į kalėjimą bepinant respublikos savarankumą, reiškiamo giliausią užuojautą.

Pasiryžę eiti tais pat laisvės ir demokratiškos saugojimo keliais.

"Liet. žinių" bendradarbiai

LIETUOVOS LAIKRAŠČIAI APIE AMERIKOS GRAŽUOLĘ LIETUVAITĘ

Grazumu pasižymėjusią Amerikoj lietuvaitę p-lę Eleną Tareilaitę, kurią dažnai tenka matyti Amerikos lietuvių laikraščiuose, pastebėjo ir Lietuvos laikraščiai. Kaune išeinantis kareivių savaitinis laikraštis "Karys" 36 (328) Nr. šiaip pažymi gražuolę p-lę Eleną Tareilaitę:

"Amerikos gražuolė — lietuvaitė. Amerikos lietuvių laikraščiuose dažnai pasitaiko rasti apie Amerikos lietuvaites, kurios laimi Amerikos kurių nors miestų arba sričių gražuolių kontestą (pirmenybę). Tokių gražuolių lietuvaičių žymiausiai yra grazumu pasižymėjusi p-lė Elena Tareilaitė iš Lovelio miesto. Ji jau tris kartus yra laimėjusi gražuolių kontestą (Amerikoj yra įprotis išrinkti miestų, sričių ir visos valstybės gražuolę kekvieniems metam. Tokį kontestą norėta ir Lietuvoj padaryti): pirmą kartą prieš du metus ir šiomet du kartus. Gegužės m. 1 d. išrinkta gražiausi mergina visam Lovelio mieste ir amerikiečių tapo pavadinta "Miss Lowell" (Lovelio panelė) ir rugp. 5 d. visos Amerikos gražuolių kontestas "Miss America" iš dalyvavusių konteste 50 gražuolių pripažino p-lę Tareilaitę gražiausia ir suteikė jai vardą "Miss Merimack Valley".

P-lė Tareilaitė yra ir gera lietuvaitė: visur pasisako esanti lietuvaitė ir tik proga pasitaiko kalba lietuviškai ir dalyvauja lietuvių gyvenime, linksmindama lietuvių jų rengiamuose vakaruose, baliuose ir tt. Ji yra gabi šokėja.

P-lė Tareilaitė yra tikras Amerikos lietuvių papuošalas ir pasigyrimas. St. B."

Iš šio matyti, kad Lietuvos jaunimas įdomaujasi savo tautietėmis gražuolėmis ir sveturi patenkintas, kad tos gražuolės ne tik kunu gražios, bet ir dvasia, visur rodydamos savo lietuviybę. St. R. Ryksiuolis.

LIETUVOJE dabar nevalia daryti susirinkimų valsčių namuose, mokyklose, ant rinkų, salėse (Kaune). Jei kas norėtų daryt susirinkimą lauke, tai tokia vieta turi būti viena verstą nuo kelio ir pusę versto nuo arčiausio namo, kad nesuardytų niekam ramumo. Policijai turi būti pranešta kas ir iš kur kalbės, ir apie ką kalbės; susirinkimo vietos žemės savininkas turi duoti raštu sutikimą laikymui susirinkimo. Policija tada duoda leidimą ir atsiunčia po skelbiamos dienos. — Ir mes džiaugiamės nusikratę caro jungo, kaip patekome į katalikišką jungą, dar žiauresnį.

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.

by the

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

ANTHONY A. TULYS, Editor

K. J. PAULAUSKAS, Business Manager.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi būti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užrašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50; Kanadoje ir kitur — \$3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

"SANDARA"

327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second-Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

*SKIRTUMAS.

Vienas senas Sandarietis (p. J. Sekys) bando įrodyti mūsų politinių priešų spaudoje, kad buk nesą didelio skirtumo tarp socialistų ir Sandariečių. Esą jei yra kiek skirtumo, tai jis yra tik taktikoje.

Mes nemanome, kad tas Sandarietis nežino dalyko. Jis yra senas vidurinės sriovės veikėjas ir todėl turi žinoti, kas kur kaip yra. Bet mes manome, kad su p. Sekiu yra ta pati bėda, kaip ir su p. M. Paltanavičium. Jiedu abudu užsikrėtę internacionalizmo mikrobais: vienas juodojo, kitas raudonojo. Todėl su jais kalbėti dabar yra sunku. Sekys labai stebiasi iš Paltanavičiaus "triumfų"; Paltanavičius stebiasi iš Sekio "bimbologijos"; bet nė vienas jų nesistebi pats iš savęs. Sandariečiai gi stebiasi lygiai, kaip iš p. Paltanavičiaus, taip ir iš p. Sekio ir jie gerai pataiko įvertint to rūšies ponelius.

Mes pasakysime tik tiek: Jei p. Sekys tebeturėtų tą pačią cerebrumo konstrukciją tai jį ir šandie žinotų, kad Sandariečių ir socialistų principuose yra didelis skirtumas. Sandariečiai yra patriotai, nacionalistai; jie nori Lietuvą matyti savistove tauta. Socialistai tuo tarpu yra internacionalistai; jie nori, kad Lietuva būtų sujungta su kitomis tautomis. Jiems nesvarbu, kas mūsų kraštą valdys: lietuvis, ar kitatautis. Antai, pavyzdžiui, Mažosios Lietuvos lietuviai social-demokratai susidėjo su vokiečiais prieš lietuvius laike rinkimų į Seimelį. Jie taip padarė ir, spėjame, dabar negražia jiems sąžinė, kad lietuviai pralaimėjo rinkimus. Sandariečiai niekuomet nebutų galėję taiti padaryti.

Tai štai kur glūdi didžiausias skirtumas tarp Sandariečių ir socialistų. Dėl to tai Sandariečiai ir nemato galimu veikti bendrai su socialistais.

AR LYGIAI DIRBO.

Tas pats Sandarietis tvirtina, kad buk socialistai, kaip ir Sandariečiai, lygiai dirbė atgavime Lietuvos Nepriklausomybės. Sekys, žinoma, ir čia kalba ne tą, ką jis žino.

Juk tiesa, kad karo metu Amerikoje daugiausia Lietuvai dirbo tuomet susitvėrus Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba. Tada lenkai skelbė pasauliui, kad Lietuva esanti Lenkijos dalis ir toj savo propogandoj rodė senus žemlapius, kur Lietuva buvo sujungta su Lenkija. Amerikonai tada dar mažai žinojo apie Lietuvą ir todėl daugiau patikėjo lenkais ir laikė jų pusės. Minėta Taryba tuoju pagamino savo žemlapius, savo argumentus prieš lenkus. Pradėjo rašyti straipsnius Lietuvos reikalais į anglų spaudą ir tt. Tas gi labai daug pagalbėjo Lietuvai.

Kad šiandie mes turime Lietuvą laisvą, tai veikiausiai yra nuopelnas Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos. Štai kame dalykas: Dr. J. Šliupas ir Inž. Naruševičius, kurie du Washingtono atstovavo Lietuvius, paveikė į Amerikos valdžią, kuri kabeliavo į Paryžių pataisyti vieną svarbų punktą taikos dēlei. Tai buvo prieš karo pabaigą, butent alijantai turėjo taikos programe įtraukę, kad po Taikos diena vokiečiai tuojau išsitrauktų iš visų pirmiau prigulėjusių Rusijai teritorijų. Tarybos atstovai gi prašė, kad tą punktą pakeistų sekančiu: Vokietijos armija pasilieka pirmiau prigulėjusiose prie Rusijos žemėse, kol ją pakeis alijantų armija. Lietuvių prašymas buvo išklaustas; Vokietijos kariuomenė pasiliko Lietuvoje ir tt. Kada lenkai, po taikos dienai, bandė pereiti Gardino liniją, tai vokiečiai jiems neleido. Vokietijos kariuomenė pasilikus Lietuvoje davė progą lietuviams susitvarkyti ir prisiruošti atremti priešą. Šiame atsitikime buvo pavartota didelė diplomacija ir ji pavartota nutaikintu laiku ir gal tik dėl to Lietuvos buvo laimėta.

Dabar gi pažūrėkime, kas dirbo Amerikos Lietuvių Tautinėje Taryboje. O gi P. Vilmontas, V. F. Jankauskas, P. Norkus, J. O. Širvydas, Dr. Jonas Šliupas, M. J. Vinikas, P. Mikolainis, Dr. J. J. Jonikaitis, A. B.

Apzvalga.

RASO.

Senas ir nenulstantis Sandariečių veikėjas, buvęs kelių laikraščių redaktorius, gerb. V. S. Jokubynas, kuris dabar gyvena Clevelande, pradėjo rašyti į mėnesinį žurnalą "Artojas." Gabia ir miklia literato plunksna jįsai dabar papuošia to žurnalo skiltis. Paskutinėje jo laidoje gerb. Jokubynas turi parašęs labai vykusį moksliską straipsnį iš astronomijos, butent apie mėnulį. Rašytojas mano, kad ant mėnulio yra gyvybė.

KĄ "DARBO" REDAKTORIUS VEIKIA.

Chicago bolševikų laikraštis skelbia, kad p. L. Pruseika, kraučiu organo redaktorius, laikė Chicagoje maršrutą "Laisvės" naudai ir esąs surinkęs prenumeratams, šėrais ir aukomis 400 dolerių.

Vadinasi, "Darbo" redaktorių agentauja "Laisvei", apleidamas kraučiu reikalus.

BOLŠEVIKAI BAIGIA NUSMUKTI.

Anot bolševikų pusorgano "Vilnies", "draugas" L. Pruseika laikė prakalbas šiose kolonijose: Roselande, Harvey, Waukegane, Kenoshoj, Rockforde, Chicago Heights, Milwaukee, Chicagoj (West Sidėj, Bridgeport, Town of Lake) ir Ciceroj. Dvylikoje vietų iš viso. Be to aplankė "tavorščius" su "prospektais". Visos prakalbos buvo laikoma "Laisvės" naudai ir "iki šiol d. L. Pruseika yra surinkęs į 400 dolerių — Laisvės b. vės šėrais, prenumeratom ir aukom". Dar reikia manyti, kad ta suma yra padvigubinta bolševikų "pisorių", "kad pasirodžius".

Iš to matyti, kaip bolševikai pradėjo smukti.

MAKAUSKAS RASO APIE SANDARIEČIUS.

Valstietis liudininkas, p. J. Makauskas, kuris praeitą žiemą važinėjo po Ameriką ir laikė Sandariečių vardu pranešimų Amerikos lietuviams, dabar rašo savo įspūdžius iš Amerikos "Lietuvos Ukiniuke," Gerb. Makauskas rašo:

"Pažiūrėjus į netolimos praeities Amerik. Lietuvių veikimą mūsų tautos ir valstybės labui, visur pamatysime pirmo eilėse A. L. T. Sandaros narius ir jai prijauciančius."

Reikia pasakyti, kad p. Makauskas teisingai dalyką patyrė, nors ir trumpai gyveno Amerikoje.

"DARBO" REDAKTORIUS VISAI NUKALBĖJO.

"Darbo" redaktorius L. Pruseika, gindamas savo kailį, priėmeta "Sandarai" buk toji einanti prieš kraučiu uniją. Tame, žinoma, nieko nepaprasto, nes "žydas muša, žydas rėkia". Lig šiol jau visi pamatė, kad didžiausieji unijų ardytojai y-

Strimaitis, J. Strimaitis, Adv. B. S. Yankus, V. Daušys, J. Baniulis, R. Karuža, V. K. Račkaukas, V. Ambraza, V. Lazdynas, K. S. Karpavičius, P. Bajoras, A. Ramanauskas, S. E. Vitaitis ir k. Kaip matome, visi tautininkai-Sandariečiai.

Ką gi tuo metu veikė socialistai? Jie dirbo internacionalo naudai ir sakė, kad "Lietuvai nė cento, kol ją nevaldys internacionalistų valdžia". Juk iš to elemento šiandie turime ir bolševikus. Kas juos tokiais išaugino?

Jei šiandie socialistai pradėjo giedoti kitokią giesmę, tai jie tą doro todėl, kad yra visiškai nusmukę, be pasekėjų. Jei jie kartą atsistotų ant kōju, tai ir vėl pradėtų giedoti savo senąją giesmę. Dėl to tai susipratę Sandariečiai ir vengia socialistų palaikus.

ra bolševikai. Kraučiai gerai atsimena, kaip "Laisvė" rašė lapkričio 5 d. prieš jų unijos viršininkus. Butent:

"Aiškiai pasirodo, kad dabartiniu laiku New Yorko Amalgameitų viršininkai nesirūpina darbininkų padėčia dirbtuvėse, bet tik rūpinasi, kad kuodaugiausiai išplėstų iš narių pinigų".

Taigi, gudriau pulti Amalgameitų uniją nieks negalėtų išgalvoti. O "Darbo", kraučiu organo, redaktorius renka pinigų "Laisvei", kuri taip negražia niekina Amalgameitų viršininkus.

Dalykas yra taip, bet Pruseika nesąmoningiausiai pasirodo ten, kur jis rašo:

"Aš pasakysiu tam ponui (Tuliui), kad jis nežino ką kalba. Algas moka Pruseikai ir Jankauskui ne lietuviai kraučiai, bet Unijos generalis ofisas. Čia p. Tuly's veikiausiai sūktels: "O kas gi sumoka tam generaliam ofisui?!" Generaliam Ofisui sumoka visų tautų unijistai darbininkai, kartu ir lietuviai. Ir nepaisant, ar ten Pruseika su Jankausku butų, ar ne — vistiek lietuviai unijistai mokėtų savo narinių duoklių dalį tiek, kiek ir kitų tautų darbininkai moka. Tad nēr ko čia taip jau ponų "Sandaros" redaktoriui rėkti, nežinant, kame dalykas."

Mes gerai žinome, kad p. Pruseika ir Jankauskas gauna algas iš Generalio ofiso. Bet tas ofisas jiems algas apmoka tik iš lietuvių unijistų sulauskų duoklių. Jei lietuviai nesumokėtų į ofisą tiek, kiek reikalauja išleidimas "Darbo" ir tt. ir jei dar nepalikėtų jų mokesčiai tam tikras nuosimtis Generaliam ofise, tuomet lietuviai neturėtų savo kalboje organo ir tt.

Tiesa, kad lietuviai unijistai taip pat mokėtų, ir tuomet, jei Pruseika su Jankausku neužimtų tų vietų. Bet tai ne tame yra dalykas. Dalykas štai kame: Jei kraučiai gali ten palaikyti tokius bolševikuojančius elementus, kaip p. Pruseika ir Jankauskas, tai jie taip pat galėtų tose vietose palaikyti žmones, kuriem tikrai rupi Amalgameitų unijos reikalai, o ne bolševizmas. Už tą algą jie galėtų turėti redaktorių, kuris nevažinėto po Ameriką "Laisvės", einančios prieš Amalgameitų viršininkus, reikalais; kuris nuvykęs kur saktų kraučiams prakalbų, kalbėtų apie kraučiu reikalus, o ne apie bolševizmą, ir tt. Tą patį reikia pasakyti ir apie p. Jankauską.

"Sandarai", kaip ir visiems Sandariečiams, yra be galo svarbu matyti unijas gyvuojant ir plečiantis. Kas 'eina prieš unijas, kas demagogišką būdu nori unijoms pakenkti, prieš tokius "Sandara" niekada netylėjo ir nemano tylėti. Bolševikai gi kaip tik ir pasivymėjo unijų ardyme. Mat jų yra tokia teorija: "Pastatykime darbininką ir blogiausia, kokią tik galima, padėti. Kada paskandysime jį į dukną vargų,

tuomet jis greičiau pakels savo ranką prieš kapitalizmą". Tas, žinoma, yra absurdas, bet vis tik tuo vadovaudamiesi, bolševikai ardo unijas, kaip Amalgameitų, taip ir kitas.

UŽSIEMINĖJA KVAILYS-TĖMIS.

Dr. A. L. Graičiūnas dažnai atsiučia "Sandaros" Redakcijai iškarpy, kur smerkiama S. L. A. Taryba. Ir praeitą paneidėję mes gavome nuo jo tokią iškarpą ir dar su sekančiu prierašu:

"Chicagočiai žada Tamisą, p. Tuly, atsukti už mekos patarnavimą... Labai pasipiktinę Chicago Sandariečiai. Štai pasimokink logikos. — Dr. A. L. Graičiūnas."

Matomai, Dr. Graičiūnui nepatiko, kad "Sandara" patarė Susivienijimo Centre palikti tą pačią valdybą. Mat Dr. Graičiūnas turi ambicijos tapti SLA prezidentu.

Iš savo pusės mes patariam tam daktarui "drugių negaudyti" — Jei jau Dr. Graičiūnas ant tiek nusigvyveno, kad neberanda kuo geresniu užsiimt, tai tegu eina ir pasikaria, kaip lietuviai sako.

Mum rupi, kad nepagrobūt SLA bolševikai ir todėl mes išpėjome Susivienijimo narius, Sandariečius ir šiaip skaitytųjų nominacijos dēlei. Ir mes žinome, kad susipratę SLA nariai balsuos už Gegužį, Jurgelį, Danielių, Ambroziejų ir Dr. Klimą.

K. SIDABRUI.

"Sandaros" Nr. 48 p. K. Sidabras str. "J. Sekys Prašo Vakacijų" išsigalvojo buk as rašinėju kokius ten Sandaros reikaluose laiškus, ypač apie Centro. Tai neteisybė, niekam nesu rašęs (išskiriant Centro sekretorių ir Julijū Švitrą) ir jei Centro sekretorius yra gavęs mano laišką panašų į "Keleivio" Sandariečio straipsnį, tai dar nereiškia, jog aš jį rašiau "Keleiviu", nes žvirbliai senai jau čirškia apie tuos dalykus kas buvo Sandariečio rašyta "Keleivyje". Centro Sekretoriui rašiau vien tik prašydamas tulį informaciją, tai viskas.

Į kitus p. Sidabro išsigalvojimus, neteisības ir šmeižtus neatsakysiu, nes tuose reikaluose, kur einasi apie mano asmenį, ar blogoje, ar geroje pusėje, aš neatsakau. Atsakau vien tik visuomeninius reikalus. J. Sekys.

DEL AIŠKUMO.

Sekys viršuje mėgina pasiteisinti ir savo "griekus" primesti man, buk aš straipsnyje "Sekys prašo vakacijų" esąs išsigalvojęs neteisybę ir šmeižtus ant jo. Reiškia, p. J. Sekio varomos provokacijos ir šmeižtai Centro Valdybos bei "Sandaros" Redaktoriaus mūsų priešų spaudoje turi būti palaikyti už rimtą ir didvyrišką darbą. Kaip tik aš pastebėjau "Sandaroje", kad p. Sekys pasirinko nesąmoningą kelią gavimui "vakacijų" už šmeižimą Sandaros organizacijos ir jos Centro, tai p. Sekys mano pastabomis labai užsigavo.

Toliau aš pastebėjau, kad "Sandarietis", kuris rašė "Keleivyje" "Apie Sandaros partiją", yra p. Jonas Sekys, nes iš viso aiškiai suprantama tiems, kurie yra gavę jo laiškus tu paties turinio, kaip p. "Sandariečio" straipsnis. Sekys, supykęs vadina tą neteisybę ir sykiu tvirtina, kad niekam nėra rašęs tokių laišku, išskirus Centro sekretorių ir Julijū Švitrą. Ar to dar neužtenka? Ar čia mano išsigalvojimas?

Toliau p. Sekys išsisukinėdamas sako: "Jei Centro sekretorius yra gavęs mano laišką panašų į "Keleivio" "Sandariečio" straipsnį, tai dar nereiškia, kad aš jį rašiau "Keleiviu". Kam tie išsisukinėjimai? Kodėl p. Sekys drąsiai nepasako, kad "Tilpės "Keleivyje" straipsnis "Apie Sandaros partiją" absoliučiai yra ne mano, ir apie jo parašymą aš nieko nežinau". Jei p. Sekys drįs taip pareikšti, tuomet aš žinosiu kokią sąžinę jis turi ir turėsiu ką daugiau jam pasakyti. O kol to p. Sekys nepareikš savo vardu, pilnai laikysiu jį minėto straipsnio autoriu.

Kur p. Sekys kalba apie "žvirblius žagaruose", tai tas pritaikoma ir minėto straipsnio autoriui, kuris taip pat čirška žagaruose, bijodamas pasirodyti kas jis per vienas.

K. Sidabras.

PONAS M. PALTANAVIČIUS KUNIGO ROLEJE.

Atsirado tarp mūsų vienas drąsus, teisingas ir mūsų teisių gynėjas, p. Kazys A. Makarevičius, kuris parašė M. Paltanavičiui laišką, kad pastarasis nesistų jam (Makarevičiui) "merikos Lietuvis", nes šis "bepartiviškas" laikraštis iš pažangiųjų tarpo nuvažiavo į krikdemų globa, geriau sakant paliko tokiu laikraščius, kuris gria viską ką pasako ir parašo kunigai, ypač Lietuvoje krikdemų viršūnės, valdančioji partija. Ponas Paltanavičius nepasigalėjo savo laiko, kad vieton paversti "krikščionių" spaudą ir savo leidžiamam laikrašty padėti juodom raidėm, kad susirgo prezidentas, o nulytėti, kad senutė darbuotoja Bortkevičienė suareštuota, at. sako tikrai kunigiškai p. Makarevičiui, tikrai tokia tema ir obalsiais kai nutukęs klebonas užėina šventadienyje sakyklon mokytį savo "paklydusias avelas". Pono Paltanavičiaus laiškas neverta čia kartoti, tik pažymėsime, kad jis kalbėdamas apie nuodėmes p. F. Bortkevičienės, "Lietuvos Žinių" redaktoriš, pripliauskė tokių niekų, kokių nebut pasakęsi pats klebonas. Gėda mum amerikiečiam lietuviams, kad mes čia laisvoje šalyje tarp savo tautiečių, tarp mūsų išėivijos, turime tokių trumparegių asmenų. Bet ir sykiu linksma, kad atsirado asmuo, p. Makarevičius ir daug teisybės pasakė apie mūsų laikraščius ir jų leidejus. Garbė jam! B.

RENGKIMĖS PRIE RINKIMŲ.

Rinkimai į Lietuvos Seimą bus pavasaryje. Lietuvos vyškupai jau paragino visus kunigus vartyti agitaciją bažnyčiose ir visur, kad ir vėl laimėti daugumą balsų, kad vėl pasilikti viešpaciais didinimui Lietuvos nelaimiui.

Rengkimės prie rinkimų ir mes — prirengkimės savosius Lietuvoje, kad anie prisirengtų ir kitus prirengtų rinkimų metu balsuoti už Valstiečių Liaudininkų-Demokratų Partiją. Mes saviškius prirengtį galime prie laimėjimo rinkimuose, nusiudami jiems sekančias knyges — paukojant kaipo dovanėlę kalėdoms:

- 1) Ką privalote žinoti kiekvienas pilietis-demokratas bekuriant valstybę,
- 2) Kiemo ir kaip mes turime būti valdomi,
- 3) Mūsų kunigai-klerikalai faktų šviesoje,
- 4) Katalikų bažnyčios padėtis Lietuvos valstybėje,
- 5) Žemės belaukiant,
- 6) Rekvizicijų liekanų išieškėjimas,
- 7) Kaip Italijos valstiečiai tvarkosi savo reikalus,
- 8) Šventasis Tėvas, Papa, Ryme.

Visas čia minėtas 8 knyges nusiųsiu visiems Lietuvoje ir Amerikoje už vieną dolerį (\$1) registravotai, kurias žmonės ilgiais žiemos vakarais beskaitydami išmoks-supras, už ką reikia ateinančiuose Seimo rinkimuose balsuoti.

Kada Lietuvos katalikiškoji valdžia tyčiomis įvedė karą stovį ir neleidžia jokių teisųjų susirinkimų, tai minėtos knygelės atliks susirinkimus kiekviename gryčioje. Mūsų doleris pagelbės.

P. Mikolainis,
188-190 Sands St.
Brooklyn, N. Y.

Neužmirškite Saviškių LIETUVOJE.

LIETUVOS ĮSTATYMAI, TAISYKLĖS IR GYVENIMO REIKALAVIMAI.

"Del kvailos galvos, koms vargas", "ka daro desinė, to nežino kairė" — patarlės sako. Tas pats darosi ir su Lietuvos įstatymu ir įvairių taisyklių tvarkanti visuomenės gyvenimo leidėjais. Musų įstatymų ir taisyklių leidėjais galima palyginti virš paminėtai galvai, o ministerijas — prie tų rankų, kurios kairė daro, tai kairė nežino. Kriščiūnaitis Seimas darydamas sau po 3 mėnesius vasaros atostogų ir užsiimdama svarstymu ir leidimu slopinančių demokratizmą įstatymų — neturi laiko išleisti reikalingų ir tinkamų Lietuvos visuomenės įstatymų. Tas spragas stengiasi užpildyti rusų caro įstatymais, kurie taip yra supainioti, kad net juristai — advokatai kita syki nežino kaip įstatymą suprasti, o apie paprastą pilietį negali būti ir kalbos. Taigi esant įstatymų mišiniui sunku orientuotis gyvenime, ir esti nuo to daug kėblumų ir nesupratimų.

Nuo įstatymo neaiškumo dažnai kenčia dori žmonės; blogos valios žmonės įstatymo neaiškumu stengiasi pasinaudoti. Labai maža yra išleista Seimo naujų įstatymų; visos įstaigos daugiausiai vadovojasi rusų caro įstatymais ir taisyklėmis. Visų dabar veikiančių Lietuvos rusų laikų įstatymų ir nesuminėsi, per daug užimtų vietos ir laiko. Paminėsiu vieną kitą. Nemaža kėbluma sudaro įstatymas apie žyminių mokesnių. Rusų įstatyme apie žyminių mokesnių pasakytas kokie raštai kokių didumo žyminių mokesnių apmokami ir kokie neapmokami. Mokesnis nurodomas, žinoma, rubliais ir kapeikomis, kurie dabar žuvę. Bet tas menkinėkis. Yra lietuviškas papildymas to įstatymo kuris nurodo kiek už rublį imti litus. Blogiausiai buna tuo atveju, kad dabar dažnai prisieina žmonėms daryti tokie raštai-dokumentai, kurių rusų žyminio mokesnio įstatymas nėra numatęs. Čia tai ir galvosukis įstaigoms — ar toks raštas turi būti apmokėtas žyminiu mokesniu ir kokių būtent. Kiekvienas valdininkas savai aiškina reikalingumą žyminio mokesnio ir buna taip, kad vienas valdininkas reikalauja žyminio mokesnio, o kitas nereikalauja ant vienodo rašto turinio. Buna atsitikimų, kad padarius reviziją, kurioj nors įstaigoj, o ypač savivaldybių įstaigose valstybės kontroliu užvedama byla tiesme prieš įstaigą dėl šios neapmokėto žyminio mokesnio. Nekaitai darosi ir su rusų caro "Baudžiamojo Statuto" straipsniais. Baudžiamajam statute draudžiama darbininkams streikuoti ir tam panašiai. O Lietuvos konstitucija suteikia darbininkams streiko laisvę.

Dabar pažiūrėkime į kai kuriuos įstatymus ir taisykles grynai lietuviškos kilmės ir jų vykdymą gyvenime. Paimsiu pavyzdžių kelių taisykių reikalavimų. Keliai išdalinti taisymsi nuo turto 1920 met., o Seimas — išleidžia "Bendro naudojimo kelių ir tiltų įstatymą" 1921 met. kovo mėn. 14 d. Vyr žinių Nr. 59, kurio paragraf. 6 deda pareigas vidaus reikalų ministeriui leisti atatinkamų taisyklių kelių taisymsi. Vid. reikalų ministeris tas taisykles išleidžia 1922 met. gruodžio mėn. 20 d. (Vyr. žin. Nr. 75) kuomet keliai buvo jau 3 metai padalinti taisymsi ir taisomi. Bet vid. reikalų ministeris tur buti nežinojo, kad keliai išdalinti taisymsi 1920 met., nes jis savo taisyklėmis griaua

ve. Vietos lietuvių nesistėbi, kad kun. Virmauskas pradėjo leisti lapelius ir niekinti Sandariečius, nes jie žino kaip "gerai sekasi" tam kunigeliui. Jisai vaikšto po stubas, net ir pas bedievius užėina, ir bėdavoja, kad lietuvių nelanko jo bažnyčios. Girdi, jei ne airiai, tai visada būtų tuščias sklepas. Mat bažnyčios negali užbaigti jau kelinti metai pradėtos statyti. Taigi taip pat jau kelinti metai, kaip jisai pamaldas laikio sklepe.

Iš Lietuvos atvykusiam kun. Kiškiui irgi ne kaip sekasi, aukos rinkti. Vietos lietuvių jau susipratę ir retas kuris jam duoda.

Boševikų nepasisekimas matosi Lietuvos Ukėsy Kliube. Mat į šį klubą boševikai pradėjo labai rašytis ir beveik visi į jį įstojo ir buvo klubą be užvalda. Kadangi klubas yra turtingas, turi nuosavą namą ir gerą svetainę, tai yra labai svarbu, kas jį valdo. Sandariečiai ir jiems pritariantieji vis bandė neleistį boševikams savivalauti ir ant galo boševikų ragai tapo aplaulyti.

Lapkričio 6 d. buvo Lietuvos Ukėsy klubo susirinkimas ir nominavimas kandidatų į valdybą ateinantiems metams. Boševikai norėjo išrinkti visą valdybą iš savųjų ir visiškai užvaldyti klubą. Bet klubiečiai visus juos pasipūtė į Maskvą, nes tik vienas iš jų gavo nominuoti ant menadžerio. Bet kaip girdėti, tai ir tas bus pasijustas į Maskvą.

Klubiečiai turėtų žiūrėti gerą žmogų pastatyti pirmininku, kuris nesitaikintų ir nepataikautų boševikams. Dabar pirmininkas yra ne boševikas, bet boševikai moką prieiti prie jo ir jis jiems pataikauja. Jiems už vieną dolerį atiduoda kambarį ir pianą visai dienai ir boševikai atlaiko susirinkimą ir praktikas. O kitiems už porą valandų ima du arba ir tris dolerius... Taigi, gerbiami klubiečiai, žiūrėkite, kad būtų išrinkta gera valdyba, kuri galėtų tinkamą ir prideramą prižiūrėti klubą ir jo turta. Švilpukas.

CHICAGO, ILL. Dr. Karalius redaguos "Naujienas"

Iš rimtų šaltinių teko išgirsti, kad "Naujienų" pastogėje yra iškilęs didelis skandalas. Direktoriai esą būtina užsispyrę prašalinti p. P. Grigaitį iš atsakomojo redaktoriaus vietos. Jo vieton esąs kviečiamas Dr. Karalius. Dėl ko tokios permainos daromos, neteko tikrai sužinoti.

Liutas gerai pasirodė šiomis dienomis Chicagoje lankėsi buvęs Sandaros prezidentas J. W. Liutas, kuris, apart savo asmeniškų reikalų, turėjo pasitarimą su vietos Sandariečiais. Jo sugestijos ir nuomonės Sandariečiams labai patiko. Daugeliui jis pridavė energijos veikti.

Lietuvius — žmogžudys. Vienas 16 metų lietuvių Petrusis, kaltinamas žmogžudystėje. Lapkričio 8 nušautas vaidu vertėiva graikas. Matė liudija, kad jį nušovęs minėtas lietuvis. Vaikinas kol kas dar neprisipažino prie kaltės. Perk.

Siųskite Jiems Kalėdų Dovanas.

Dabar yra laikas siųsti Kalėdinės dovanas Jusų tėveliams, senoms močiutėms, broliam, sesutėm ir abelnai giminėm ir draugam.

The Pennsylvania Exchange Bank (buvęs Baltic States Bankas) pasiųs greitai ir Jusų pinigų litais ar doleriais. Pinigai per musų Banką siunčiami litais ar doleriais yra išmokėti gavėjui arčiausiai pašte ir su pilna garancija nes Bankas atsako savo turto, kuris siekia jau per 3,000,000.00 dolerių.

Taipgi siunčiam pinigų į visas pasaulio dalis ir parduodame laivakortes ant visų linijų.

The PENNSYLVANIA EXCHANGE BANK

294 EIGHTH AVENUE

NEW YORK CITY.

McKEES ROCK, PA. Susirinkimas.

Sandaros 88 kuopos pirmas susirinkimas įvyks lapkričio 22 d. 221 Sagamore St., Pittsburgh, Pa. Visi nariai malonesite susirinkti, nes turime apsvarstyti kuopos rekalus ir pradėti veikimą.

A. G. Amšiejus.

Apsivedimai

PALJESKAU merginos apsideimu, ne senesnės, kaip 21 metų amž. Pageidauju, kad būtų linksma būna, mynti dorą ir karu gera suamariete, laisvų pažiūrų, taip jog uel apsideimu ceremonijų nereikėtų krapyt pas kungėji, ketkalauju laikui to, nes as pato tokiu esu. Laiką rasant, prašau pasųst savo pavėikslą, reikalaujant gražsiu atgal. Taip pat uel susipaznuimo savo irgi prisųstų. As esu vaikas 20 m. amž. Atsišaukit ant šio antraso (49)

J. Š.

282 Prospect St. Binghamton, N.Y.

TUKSTANČIAI ŽMONIŲ TUKI JAKNŲ IR FILVO BĖDŲ IR NEPASTĖBIŲ TO.

Tau nereikia kenteti uzketėjimą, uspėjimą, nevirškimimą, gastrinų ir surugusį piuvą. Jei tau reikia vaistų, tai vartok geriausias.

Geriausias vaistas nuo nevirškinimo, užkietėjimo, uspėjimo, surugusio pilvo, jankų, gazaus isputimo, ar kitokių pilvo negandų, bėdų ar skaudėjimų yra vadinamas BIOXOL. Ar tau skausna gaiva? Ar tau rodois juodi tressai prieš akis, arba ar neįjumi kartais apsvaigimui, kuomet renkiesi? Gal tau vaigai nėra gardūs? Gal tu nervingas ir susierizines? Gal turi strenose skaudėjimą? Gal tavęs nesustiprina miegas? Gal tavo isvaizda isduškus? Gal tavo liežuvį apsvėles? Gal tu turi blogą kvapą is burnos arba jauti burtoje uzskietimą? Gal tave dažnai taso vėmti, gal jauti pilve gurguliuvimą? Ar jauti nusilpęs? Gal tavo vidurial uzketėję ir sutulžėję? Vissie apsiirėkimai rodo, kad tu savo sveikata turi pasipirpti be atidėjimo. Atmink, kad BIOXOL suteiks tau palengvinimū tu tuojau. Nuo šių negaliu kitokio geresnio vaisto rodos nera. Tukstančiai rado, kad BIOXOL suteikia greitą, malonų palengvinimą nuo minėtų negalių. Jei tu esi vienas is tukstančio kentėtoju, kurs be reikali kenti nuo įvairių negalių, kilančių is jaknų ir pilvo ligų, tai tu turi laikyti sau už pareigą del savo luto tuč tuojau gauti tu tebetinų vaistų. Ta nepaprasta formula, pagaminta vienoj is didžiausių pasaulėje laboratorijų is šiap jau žinoma po vardu BIOXOL, yra lengvai vartojama namuose ir isrodo, kad veikia, kaip magija, greit pagydydama liguistus vyrus ir moteris.

BIOXOL savo staigiu veikimu ant pilvo, jaknų, žarnų ir kraujo, greitai reaguoja ir pašalina visas nuodingas atmatas ir medžiagas, kurių juose randasi ir po kelių dienų tie organai atlieka reguliarai savo pareigas ir žmogui duoda naujos energijos ir noro dirbti.

JEI KENTI — ISBANDYK JI. Neatsižvelgiant į tai, kaip bloga tavo padėtis ir ka tu esi bandęs, tu greičiausia nieko panašaus nesi vartojęs, kaip BIOXOL. Siųsk mums savo vardą-pavardę ir adresą SIANDIE, be atidėjimo ir leisk mums tau parodyti pačiu išbandymu ka ta stebuklinga gyduolė tau gali padaryti. Ji yra nepavojinga, nekkenksminga, pastitėjimo verta, išbandyta tukstančiuose atkakliu apsiirėkimu. Paprasta BIOXOL kaina yra \$3.00, bet tik trumpam laikui mes pagatavi siųsti bile kam, kurs neisbandė už mažą sumą — \$2.00. Mes ta nepaprastą išimtį darome delto, kad mes tikri esame, kad BIOXOL tau pagelbės išsiristi is tavo bėdų. Bandyk jį. Žinok, kad jis neša smagų palengvinimą. Prisešk prie savo laiško dvi dolerine, arba jei patogų, tai pavartok žemiau paduodamą kuponą. BIOXOL buvo vartojamas tukstančiuose lygiai tokių atsitikimų, kaip... tai kodėl tu turi kentėti? Atsikratyk nuo savo negalių pirm negu tavo sveikata bus visiškai sugriauta. Užsisakyk BIOXOL šiandie, dabar ir ryžkis visiškai pasveikti.

SPECIJALIS TRUMPO LAIKO PASIULYMAS ASBORNE-TOLLICK CO. 2107 Carson St., B-24 Pittsburgh, Pa. Gerbiamieji: Aš noriu pasinaudoti jusų specijaliu trumpo laiko pasiulymu ir išbandyti jusų BIOXOL, už ką aš čia kartu indedu \$2.00.

Vardas ..... pavardė ..... Adresas .....

Reikalavimai

Reikalingas vargonininkas į tautiška katalikiška bažnyčia. Pageidaujama, kad galėtų vesti maišytą chorą. Kreipkitės greitai sekančiu antrąsu:

Rev. K. Petrosevičius 1813 Sarah St., Pittsburgh, Pa.

DEL SKAUDANČIŲ RANKŲ

McQuade Velvet Penetrating Cream

Be skirtumo kokį darbą dirbi, padaro rankas sveikas, minkštas ir baltas. Šią mostį galima gauti pas:

McQUADE S. CORNER Drug Store, Ansonia, Conn.

Lattanzio Studio

Pasidaryk gerą ir gražų paveikslą.

Mes darome puikiausius paveikslus veselųjų (vestuvių), piknikų ir kas tik kokių reikalauja. Studija atdara dieną ir naktį, visada gausite mandagų patarnavimą. 43 BRIDGE STREET, Ansonia, Conn.

NAMŲ PENTINIMO KONTRAKTORIAI.

Baltiname lubas, popieruoname, kelsomuojam, dedame plasterius ir dažome. Visą taisome, darbas gvarantuojamas ir nebrangus.

A. SOBISCHKE ir A. V. J. ANDRIUSUNAS CO. 134 9th Str., So. Boston, Mass. Tel S. B. 2827 M.

Geriausias Dentistas

Skandanti dantys užkrečia visokias ligas, Nelaukęs ilgai, atelk pas mus, o bus visos ligos pašalintos.

ROBERT G. RUSSELL, Dentist 100 North State Street, Ansonia, Conn.

Pain-Expelleris

Kuomet reumatizmas ar neuralgija vargina jus, išrinkite šaudamus vietina šiuo atsakančiu šeimviniu linimentu ir tuoj pajausite palengvinimą. 35c ir 70c bontva vaistinėse. Temykite, kad būtų Inkaru vaizbuženklis F. AD. RICHTER & CO. Berry & Sons 517 St. Brooklyn, N. Y.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS Gyd. Reumatizma, Ranku Koju, Nugaros skaudėjima, Šaltu Ranku Koju tipima. Durteli Galvos skaudėjima, ir teip visokių skaudėjimų (tik ne romas)

Tukstančiai žmoniu yra išsėdyo milijonai dar nežino apie tai Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ir pati svoris su lig saudos gydymo. Kaina 75 centai, \$1.50 ir \$3.00 ir 10 centu extra už persiuntimą. *Išaukite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY

DEKSNIS Ointment Co. 518 MAIN ST. BOX 352 HARTFORD, CONN. U.S.A.

Kaune Įdainuoti Rekordai

"Vienybės Knygynas gavo iš Lietuvos sekamų lietuviškų rekordų gramafonams:

- KIPRO PETRAUSKO
    - Dul-Dul-Dudėlė ir (kitoje pusėje) Bernužėli Nesvolio
    - Stasy ir Plaukia Sau Laivelis
    - A. SODEIKOS, GRIGAITIENES
    - Oi, Bernėli, Venturi kitoje pusėje
  - KAUNO ŠALIŲ KÓRAS
    - Sėriau Zirgėli ir Oi, Žiba, Žiburėlis.
    - Kur bėga Šešupė ir Vaziava Dieną
- LIEUVOS KARIUOMENES ORKESTRA
- Bijunėli Zalias ir kitoje pusėje
  - Ant kalno karčiai
- KAUNO VIENO REKORDO 75c. Siunčiame gerosse medžio skrynuose. Už persiuntimą nuo 1 iki 6 rekordų reikia mokėti ekstra 75 centų; už 6 iki 12 — \$1.50. Už suduzimą paštoje neatsakome.
- VIENYBĖS REKORDŲ SKYRIUS BROOKLYN, N. Y. 193 GRAND STREET

Kalendoriai 1926 Metams

JAU LAIKAS SIŪSTI LIETUVON Šimet turiu vėl dviejų rusių naujus, gražius lietuviškus seninius kalendorius ir jau gatavi siuntinėjimui. Kurie norite pamatyti arba Lietuvon pasiųsti, tai tuoj prisirškite Dolerinę ir tuoj gausite kalendorius. Šių metų kalendoriai yra šie: "Lietuviai visokių minčių dirbkim išvien!" "Keistutis pirmu kartu susitinka Birutę Palangos pajuryje", kur tuom kartu Birutė savo broliui pietus nešė. Taipgi yra visa Birutės daina, kurią per visą metą sau linksmai galėsite dainuoti. Turiu ir del "senbernių". Kalendoriai šimet kainuoja: 1 už 25c. 2 už 50c. 5 už \$1.00, 100 už \$15.00. Taipgi turiu ir gražių pajuo klančių lenkus atvuriučių, kaip tai Lietuviškas Pudyimas, Prošę Pana Do Domu, Choc Troché Chlebo Panie Lietuvis ir kitų. Jos kai nuoja: 6 už 30c., 12 už 50c., 25 už \$1.00. Biznieriai kurie norite užsisakyti pas mane Kalendorius, aš jums duosiu už pigią kainą. Klauskite per laiškus. Kurie iki Naujų Metų per mane užsirašys "Sandarą" prisųsdamas \$2.50, tie gaus dovanų gražų sieninį Kalendo rių. Užmokestį geriausia siųsti Doleriais, Money Orieriais arba stemptomis, adresuojant:

V. GILEVICIUS 216 ELM ST. NEW BRITAIN, CONN.

Lietuviai Amerikoje.

LAWRENCE, MASS.

Pirmutinis lietuvis dentistas. Lapkričio 2 d. pas mus atidarė dentisterijos ofisą lietuvis dentistas Juozas Aleksas Cregg name, trečiame aukšte. Tai pirmutinis pas mus dantų daktaras lietuvis ir tikimasi, kad savo profesijoje darbo turės užtektinai. Naujasis daktaras gimimu iš Pensylvanijos. Geistina tik, kad dr. Aleksas įdomiausi mūsų lietuvių gyvenimu ir pagalbėtu savo tautiečiams pirmynžangoje.

Mūsų socialistai sumelavo. "Keleivio" Nr. 45 žinios iš Bostono yra įdėtos šis sakinius: "Lawrenčio mieste per sandariečių... prakalbas bėna tuščios salės, o kada tik socialistai parengia prakalbas, tai publika vos sutelpa svetainėn".

Kas šią "žinią" rašė, tai išties nėra buvęs Lawrence ir apie šios vietos lietuvių santykius nieko nežino. Nuo to laiko, kai LSS. skilo ir žlugo (iš socialistų pasidarė bolševikai), tai Lawrence iki šiol nėra buvęs socialistų prakalbu. LSS. kuopa tik dabar neseniai susiorganizavo, ir dar neturėjo ne vieno parengimo. O jei tos "žinios" rašytojas mano apie atsilankymą Bielinio, arba Griščiūčio, tai šiems asmenims prakalbas maždaug rengė S. Daukanto Kliubas ir kaip tolimiems svečiams publikos, tiesa, susirinkdavo pasiklausyti. Bet nedaugiau kai į Sandariečių prakalbas, nes jei sueina į Kliubo salę apie 4-5 šimtai žmonių, tai jau buna prigrusta salė, o sėdinių ji turi tik apie 300. Sandariečių parangimuose visad budavo pilna salė, išskyrus tik vieną parangimą peritą žiemą, bet tai diena buvo labai šalta, snieguota, taip kad ir rengėjų nebuvo tikėtasi turėti vakaro: ne visi atėjo. Su melagystėmis netoli galima nuvažiuoti.

Numeris Prano Stravinsko žmona. Šiomis dienomis numeris žinomo tautininko sandariečio Prano Stravinsko žmona. (Pr. Stravinskas kelioliką metų prigulėju Sandarėje, tik paskutiniu du metu, turėdamas žmoną sergančią išsibrukė iš kuopos, bet darbais ir rėmimais Sandariečių darbų Pr. Stravinskas ir iki šiol buvo prisirišęs) Nabašninkė Stravinskienė apie du metu atgal S. Daukanto Kliubo salėje susižeidė puldama nuo laiptų ir nuo to laiko sirgo. Pr. Stravinskas ir jo nabašninkė žmona žymūs pas mus tuomi, kad gražiai išaugino savo šeimynėle, pats Pr. Str. žymus muzikas ir jės mylėtojas, visur dažnai vakaruose pagelbsti su smuika. Apie to, remia mūsų tautinę pažangiąją spaudą, daug aukojo mūsų tėvynės Lietuvos reikalams ir t.t. Sandariečiai labai užjaučia Pr. Stravinskui netekusiam savo draužės žmonelės ir linki daug dar metelių gyventi tarp mūsų ir po senovei su mumis darbuotis.

Lawrence moterys organizuoja Sandaros kuopa. Lapkr. 8 d. Sekio agentūros ofise buvo susirinkę apie dešimt moterų ir merginų pasikalbėti, kad sutverti atskirą naują Sandaros kuopą. Tam tikslui buvo atvažiavęs iš Centro p. Bieksas ir papasakojo visą naują dingsmą ir kultūrinį bėgį mūsų moterų darbuose ten ypač kur jau yra Sandaros kuopos, kai pav. Bostone, Pittsburge ir kt. Vietinės moterys pasižadėjo dar kartą sueiti į jau galutinai sutverti kuopą.

Vyrai, Sandariečiai 12-tos kuopos laikykite ir neapsileiskite! Didinkite tuoj dvilyktą kuopą, nes kai moterys susiorganizuos, tai mus, vyrus, skaitliuie pralenks.

T. Š. K.

PITTSBURGH, PA.

Iš lietuvių judėjimo.

Nors čionai šiais metais darbais nekaip eina, retas kuris dirba pilną laiką, bet gyvenimas kruta, juda. Tur but ne vienais metais tek lietuvių neįsigyvo savasties, kiek išgyvo šiemet. Vien ant Moultrie st., kur lietuviai baigia apgyventi, įsigyvo namus šie lietuviai: J. Viktoravičia, J. Paseckas, A. Vainomis, A. Jankauskas ir netoliese M. Surgailis, J. Januškevičia. Daugelis pradėjo jau keltis iš miesto toliau, tai į Carrick, Pa., kur lietuviai pradėjo tai statyti, tai pirkti namus. J. Baranuskas nusipirko J. J. Senulis neseniai nusipirko namus N. S. ir atsidarė grosernė ir saldinių krautuve; prie to dar mano įsitaisyti ir studija, nes p. Senulis yra fotografistas. Juozas Maskeliunas ir J. Rodzeris nusipirko karčiamą, S. Sriuba — grosernė ir saldinių krautuve, J. Abraitis — grosernė ir saldinių krautuve, V. Volungevičia nusipirko bučernę ir grosernę, buvusios N. S. Kooperacijos su namais. Petras Volungevičia tai turi tur būti geriausią geležinių daiktų krautuve. Tai pirmutinė tokia (Hardware) krautuve lietuvių tarpe. Ji randasi 1906 Carson st., S. S. Patartina lietuviams kreiptis pas savo tautiečių, nes ten galima gauti kas tik prie namų reikalinga.

Daugeliui pagelbėjo išgyti nuosavybes Ruta Statymo ir Paskolos Beilbrovė, kuri vos antri metai kaip suorganizuo. ta.

J. Virbiekas.

NEW BRITAIN, CONN.

Varpiečiai veikia.

Čionai tvirtai gyvenoda Varpo choras, kuris niekada nesustoja veikęs. Vasaros laiku jisai važinėjo po didesnius parangimus ir linksmino lietuvius savo gražiomis dainomis. Jo pasirodymu džiaugėsi tukstančiai lietuvių. Pasibaigus vasarai, varpiečiai rengiasi prie teatrų ir tt.

Lapkričio 22 d., kaip 2 val. po pietų, 345 Park st., Lietuvių svetainėje, Varpo choras stado didelę leturių veiksmų dramą "Vergijos griuvėsiai". Vaidinimui yra surinktos geriausios spēkos. Svarbiausiais roles vaidins šios ypatos: P. lė A. Jurkuniūtė, p. lė Staskevičiūtė, A. Rekus, J. Mieslaikis ir kt. Perstatymui vadovauja gerai žinomas lietuvis J. J. Statula.

Toliau varpiečiai rengiasi perstatyti veikalą "Erškėčių taku". Taip gi varpiečiai laukia gražiausio veikalo po vardu "Galiunas", kurį yra parašęs mūsų jaunas dramaturgas K. S. Karpavičius, "Dirvos" redaktorius.

Čionai yra taipgi vaikų choras, kuriame priklauso arti šimtas vaikučių. Choramams vadovauja gerb. Bruzasuskas.

Taigi, kaip matote, Varpo choras veikia labai daug. Bet ir tai dar atsiranda tokių, kurie sako, kad Varpo choras

nieko neveikia. Kokiais išrovavimais jie taip kalba, tai aš nežinau. Bijunėlis.

BRIDGEPORT, CONN.

Parama pažangiajai draugijai. Čia gyvenoda B. L. Jauņu Vyru Draugija, kuri susideda daugiausia iš pažangnes dalies lietuvių. Nors ši draugija yra įsteigta vėliau keleta metų, negu kitos, kurios čia randasi, bet J. V. Draugija daugiau atsižymi pažangos darbuotėje, tarpe vietos lietuvių ir toli pralenkia kitas.

Kas svarbiausia, tai ši draugija užlaiko savo nuosavą svetainę, su kurią pasitarnauja visuoms pažangnes draugijoms bei kuopoms, nes visos turi pastogę šioje svetainėje, kaip tai susirinkimams bei įvairiems parangimams už prieinamą nuomą ir be jokių persėkiojimų yra suteikiama vieta, taip kad Bridgeport didžioji dalis lietuvių naudojas šia svetaine.

Taipgi ši draugija savo globoje užlaiko jaunuosius vakarinę mokyklą, kurią lanko skaitlingas būrelis lietuvių priaugančios kartos.

Tad pagerinimo svetainės tikslui J. V. Draugija surengė "Fėrus", kurie buvo spalio mėn. 21.23-24 d. "Fėrus" rengiant pasirodė, kad didžiama Bridgeport lietuvių simpatizuoja draugijai, kaip tai draugijos bei pavieniai, nes prasidėjo su gausiomis aukomis, se-

kančios draugijos L. N. P. ir A. P. Kliubas, švt. Jurgio L. K. Draugija L. Apšvietos Draugija, D. L. K. Vitauto Draugija, Liet. Dukterų Draugija, Po Globa Pan. švt. Draugija, S. L.A. 51 kuopa, ALT. 15 kuopa, L.M.P.S. 35 kp., ALDLD. 63 kuopa, pavieniai draugijos nariai ir pašaliniai J. V. Draug. simpatizatoriai daug parėmė; tapgi neatsiliko ir lietuviai vertelgos (aukavo daugelis iš svetimtaucijų, pas kuriuos tik draugijos kolektorai apsilankė. Žodžiu, draugija aplaikė nuo visuomenės gausingą aukomis ir simpatija paramą. Tas parodė, kad ateityje Jaunų Vyru Draugija gali drąsiai užimti pirmutinę vietą bile kokiame lietuvių veikime.

Fėrai atnešė draugijai apie \$800.00 pelno, su kuom bus stengiamasi pagerinti svetainę. Kiek teko sužinoti, tai fėru rengimo komisija ir visi J. V. Draugijos nariai yra patenkinti šiuom pavykusu rengimu.

A. Sapiega,

J. V. Drg. įgaliotas koresp.

KATALIKŲ kun, Hammer, šv. Patriko Katedroje, pareiškė atsmainymą katalikų, kurie susirgę greičiaus šaukėsi daktarą, negu kunigą. Katalikai yra linkę tikėti, kad paskui kunigą turi sekti jau graborius, kas tankiai ir įvyksta, nes kunigas yra šaukiamas kada ligonis jau pradeda mirti.

Columbia

NAUJAUSI REKORDAI

Didžiausia namams laimė, tai juose esantis linksmumas. Linksmumas išloaško nuliudimus ir suzadina žmogaus sielą ir veda prie kiltesnio gyvenimo ateities. O tą linksmumą kaip tik suteikia gera muzika ir garsių dainininkų dainos. Štai naujausi Rekordai, kurie kiekvienam suteiks linksmumo.

16023-F 10 colių 75c.	Jonas Butėnas Baritonas VAI VARGE, VARGE AŠ IŠEJAU Į GIRELĘ
16016-F	Jonas Butėnas Bariton. Lital (Lietuvos Pinigai) Leiskit į Tėvynę
16009-F	Jonas Butėnas Bariton. Stasys Oi Mergelė
16012-F	Jonas Butėnas Bariton. Vilniaus Kalneliai Kur Bakuzė Samanota
16004-F 10 colių 75c.	A. Vanagaitis Dzimdzi-Drindzi Futbolas

J. PLIENUNAS IR P. LUŠNAKOJIS, KOMISKAS DIALOGAS

E7869	Lakunai Sokikai	E4716	Laiškas nuo Barbutės. Derybos.
E4180	Medžiotojai. Dalis pirmą. Lušnakojis. Medžiotojai. Dalis antra. Lušnakojis.	E4795	Liudnas gyvenimas. Hotelyje.
E4237	Jonas Šmikis keliauna namon. Mažiausias Kėlnė	E4535	Jaunavedžio pasiskundimas. Pas tardytoją.
E7616	Sibyro Nelaisvėje. Lekcija iš Biblijos. Lušnakojis.	E4475	Girtuokliaus mstovė. Pasakos ir stebuklai.

E7257 Du ubagu Ubagėlis

E4646 Naujas kareivis Dainininkas pas profesorių

KOMISKAS DIALOGAS—ATLIKO JUOZAS GELEŽIUNAS IR PIJUS BUKŠNAITIS

E7092	Pas fotografą Jonas mokina, kariauti	E4916	Jaunikio išsirinkimas Piršlybos
-------	---	-------	---------------------------------

E7395 Kas bus be degtinės Dykai nieks neveža

MES UŽLAIKOME VISUS COLUMBIA IŠDIRBYSTES REKORDUS

Lietuviški Rekordai pagaminti žymiausių artistų dainininku, muzikų ir monologistų.

Mūsų Krautuveje galite gauti netik tuos Rekordus, kurie yra garsinami, bet visos kokie tik lietuvių kalboje yra išdirbti. Iš visos apilinkės ir vietiniai galite kreiptis ypatsčiai, o iš tolimesnių kolonijų laiškais, nes visiems suteiksime gerą patarnavimą. Rekordai parsiduoda po 75c. kiekvienas. Galite užsisakyti per laiškus prisijusdami pinigų ir pažymėdami kokius Rekordus norite. Užsiskaitiems per pašta mažiau ko. 6 Rekordus nesunčiame, o daugiau kiek kas nori. Pasiskubinkite įsigyti naujausius Rekordus kol jie neišsibaigė. Tuoj reikalaukite mūsų katalogo prisijusdami už 2c. štampa.

GEO MASILIONIS
233 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Bortkevičienės atsiminimai.

"LIETUVOS UKINIKO" PIRMUTINĖ ADMINISTRATYVĖ PABAUDA.

1907 m. lapkričio galas. Ankstyvas rytas. Gana šalta ir neįjauku. Darbo daug, nes ką tik į savo rankas perėmiau "L. Ukininko" administraciją. Tvarkau. Dirbu. Tik štai skamtuojus Kazys Alyta ir prašo tuoj 1 mėnesiui arešto) pabaudos, nes jeigu policija ims landžioji ir Zavadskis sužinos, kad jisai pasirašydavo kaip redaktorius, tai pavarys jį iš vietos. Alyta buvo tuomet Zavadzko knygyno lietuvių skyriaus vedėjas. Klausiu, už ką pabauda. Sako, už "L. Ukininko" 48 Nr. Daugvardžio korespondenciją iš Pumpėnų. Skaitome vieną syki, antrą syki nurodytą korespondenciją, rodos, nieko baustino nėra. Kas čia tokio pasidarė, sunku suprasti. Bet reikia gelbėti žmogų ne tiek iš valdžios nagų, kiek nuo atstatymo iš tarnystės. Teisingai, ar neteisingai, manau sau, reikia užmokėti, o paskui išsirovosju. Nuėjau ieškoti pinigų. Pasiskolinau ir užmokėjau. Sugrįžus redakcijon radau daugiau žmonių ir dar naujų žinių. Pasirodė, kad ne tik "L. Ukininkas" nubaustas, bet ir "Vilniaus Žinių" Nr. 191 irgi už korespondenciją iš Pasvalio ir abudu laikraščiai nubausti Kauno gubernatoriui pareikalavus, už straipsnį pajukiantį stačiatikių papročius. Dar labiau nustebėjome. Nieko panašaus "L. Ukininke" nebuvo rašta. Pradėjome lyginti korespondencijas "L. Ukininko" ir "V. Žinių" ir aiškiai matėme, kad nors korespondencijos turi labai daug panašumo, butent: vienur ir kitur aprašytas valščiaus raštininkas lietuvis — rusifikatorius, valščios pataikunas, kuris savo pagalbininką irgi lietuvių apskundžia kaipo neištikimą valščiai ir padaro, kad į tris dienas vyriausybė jį iš vietos pravaro.

Vienur ir kitur tonas gana aštrus, be to, "L. Ukininke" sąmoningiau pašiepta ir pridurta prie galo raštininko grašinimas, kad kiekvienas susilauks tokio galo, jei išdrįs po laikraščius aprašinėti ir tepti jo vardą. Jisai mokės parodyti. "Vilniaus Žiniose" korespondencijos gale pridėtas toksai sakiny: "Nežinau, ar tai del užsitarnavimo nuo valščios "spasibo", ar taip del kokių ypatingų savo tikslų p. A. O. laiko kampe raštinės pribakinta "lampadą".

Čia ir buvo "Hund begrauben". Ta nelaiminga lampada iššaukė pritaikymą to straipsnio apie stačiatikių papročius pajukimą. Užklaustas p. J. Vileišis, ką manas daryti, sako, kad nieko nelėka, kaip užmokėti. Aš pareiškiau kitokią nuomonę, ypač "L. Ukininkui" tas straipsnis nėra pritaikomas, nes apie "lampadą" nė užsiminta, ir kad manau skūstis general gubernatoriui. Man buvo pastebėta, kad ne kas kitas, tik pas general gubernatorių p. Veriovkino skundą patvirtino ir kad abelnai vieną kartą pabauda įmokėta nėra gražinama.

Aš visgi pastačiau ant savo. Paprašiau M. Slezevičių gražiai tą korespondenciją išversti, nuėjau pas cenzorių su jaja, paprašiau, kad patvirtintų, jėg vertimas atitinka originalui, už ką jam daviau 5 aukso rublius. Ir šarvuota tuo dokumen-

tu nuėjau į general gubernatoriaus kanceliariją. Po gerokos valandos priėjau prie tam tikro valdininko, rodos, po osobo važnym delam", išdėščiau jam sav reikala. Jisai man nesigilindamas į dalyko esmę, pareiškė tą patį, ką p. J. Vileišis, kad nebuvo atsitikimo, kad pabaudos butų gražinamos, o antara — per tiek kanceliarijų ejo, tai dalykas turėjo būti teisingai išspręstas. Į tą sąjam pasakiau, kad išėina, nelyginant kaip toje korespondencijoje rašta, kad ne gubernatoriai valdo, bet valščiaus raštininkai. Pašoko ponas valdininkas. Aš padaviau korespondencijos vertimą ir palaukus, kuomet perskaitė, ėmiau jį klausiti, kame čia yra pajukta stačiatikių tikyba ir už ką laikraščis yra nubaustas?? Jisai paklausė manęs, ar vertimas tikras. Parodžiau Vilniaus lietuvių cenzoriaus parašą. Prašė mane palaukti, einas pranešti general gubernatoriui. Po dvidešimts minučių sugrįžęs man pranešė kad general gubernatoriis liepė pabaudą numjti, 100 rublių redaktoriui gražinti ir ant rytojaus ateiti atsimti atsakančią popiera. Teisybė, pinigai tapo gražinti per keletą mėnesių, nes atskirus nutarimus reikėjo daryti ir iždinei tuomi buvo pridaryta daug klapatų.

General gubernatoriumi buvo generolas Krivickij, žinomas savo teisingumu žmogus, bet ir mokantis savo valdininkus aštriai laikyti. Praslinkus porai mėnesių po to įvykio, M. Slezevičiui važiuojant Kaunan, prašiau jį užėjti pas Kauno gubernatorių išrupinti leidimą "L. Ukininkui" visoje Kauno gubernijoje statyti savo parduvinėtojus. M. Slezevičiui užsiminus apie "L. Ukininką", p. Veriovkinas pasiskundė, kad jam "zdrovo vletielo" už tą pabaudą "L. Ukininkui" nuo generolo Krivickio ir kad jisai pavarė tą raštininką per neteisingą "donosą", mielai dar pasikalbėjo, bet leidimo nesuteikė.

Tai buvo rusų laikais, didžiausios reakcijos metu, kuomet kiekviename laikraščio numerij galima buvo skaityti apie miriop pasmerkto revo-lucionierius ir kalėjiman sodinamus ar teisėtus Lietuvos Didžiojo Seimo nutarimų vykditojus.

Nors taip neseniai, bet labai jau toli nuo tų laikų. Vartinė įvykių mus skjira. Esant nepriklausomi. Turime savo valdžią. Bet kodėl neinama nors tų geresnių rusų valdininkų pėdomis. Prie paklaudos drąsiai prisipažinti, juk tai nėra silpnybė. Atbulai, kiekviename žmoguje iššaukia pagarbą ir įsitikinimą, kad teisingumas visomet bus rastas.

"L. žinių" 231 Nr. aiškiai buvo pridėta, kad p. Karo Komendanto* uždėta man pabauda neteisinga, nes pašieptos buvo derybos su lenkais, o lampados nebuvo, nes nebuvo minios nei Krašto Apsaugos ministeris, nei Respublikos prezidentas kaipo tokis. Vilniaus general gubernatoriis pabaudą nuėmė, o man p. Krašto Apsaugos ministeris ją tik sumažino. Svarbu čia pats principas. Perpus kaltinti negalima. Nekaltą reikia įteisinginti. Kito kelio nėra.

F. Bortkevičienė.

Kodėl visada geriau saikyti teisybę?
Dėl to, kad paskui nereikia stengtis atminti ką sakei.

Vietos žinios.

JONAS W. LIUTAS.

Virsute matote atvaizdą Jo- no Liuto, žymiausio lietuvių kalbėtojo Amerikoje. Jisai, la- po oratoriumi, toli pralenkęs bi- le viena kita mūsų kalbėtojų. Buvo daug atsitikimų, kur gerb. Liutas kalbėjo drauge su kitų partijų žymiausiais kalbė- tojais ir visada p. Liutas nus- vedė publika su savim. Kada žmogus ju klausai, tai ir tiki jam, nežiurint kokių įsitikini- mų butum.

Budamas svarbiam biznyje, p. Liutas retai kada gali apsi- imti prakalbas sakyti. Bet A. L. T. Sandaros 7 kp. pavy- ko gauti jį kalbėti ateinančių ne- dēdienį. Taigi p. Liutas kalbės So. Bostone, Lietuvių svetainėje, lapkričio 22 d., kaip 7:30 val, vak.

P-LĖS SHEA VARDUVĖS.

Praeitą nedēdienį po pietų ponai Perekščiai turėjo suren- gę didelę puotą savo namuose, Stoughton, Mass., paminėjimui savo vienaturės dukters, p-lės Katrinos Shea, Sandaros Cent- ro piknike laimėjusios antra gražuolės dovaną, gimimo die- nos. Puota buvo nepaprastai iš- kilminga ir tęsė iki vėlūmai nakties. Apart visokiausių val- gių, gerimų ir papuošalų, turė- ta įvairių žaismių ir šokių.

Prie stalo Katrina sėdėjo garbės krėslė, svečiai užgėrė jai toasta; ėjo kitos ceremoni- jos paskui. Baigiant valgyti už- sidėgė kėksas su žvakučiais. Vienas juokdarys priskaitė 26 žvakutes, bet visi dideliu smar- kumu užprotestavo. Buvo ti- dvidešimt viena: 20 už amžių, o viena ant "good luck". Taigi gražuolė Katrina praeitą nedē- dienį jau atsiveikino su dvi- dešimtais. Kas dėl žvakučių už- putimo, tai p. Namaksis "su- griešijo", nes kada Katrina pa- tē, ir jis prisidėjo, sėdėdamas prie jos šalies. Tur out jis laik- os visados daugiau padarys".

Ponia Buzevičienė pastebėjo, asmeniškai kalbėdamosi, kad p-lės Katrina Shea ir Teofilė Kieiliutė buvo puotoje draugis- kiausios, linksmiausios ir ma- liausios merginos. Nelė šelan- skis ir Elzė Dragunas labai at- sižymėjo, šokdamos "Charles- town" šokius. Armalutės taip gi.

Puotoje dalyvavo sekanti svečiai: iš Stoughtono p-lės Grace ir Mary Armalutės, Nel- lie Šelanskutė, Izabėle, Ona ir Morta Klimiūtės, Charles Kli- mas ir Mrs. Klimas ir Helen Yakus. Iš Athol: p-lės Eliza- beth ir Francis Dragunaitės, Albertas ir Edvardas Buzevi- čiai ir Mr. ir Mrs. Buzevičiai. Iš Lawrence: p-lė Theo Kieiliu- tē. Iš Roxbury: Mr. ir Mrs. Kaslauskai. Iš Canton Mr. ir Mrs. Lapėnai. Iš Cockssetti Anthony Lalis. Iš Brocktono Mr. ir Mrs. Mašidlauskai ir Ag- nē Mešidlauskaitė. Iš Montello: Mr. ir Mrs. Danyla ir p-lė Ona Danyla. Iš Bostono: Dan Pansook, Namaksis ir Tulys. Buvęs.

PLEVOKIENĖ TURĖJO "PARTY"

Praeitąs seredos vakarą Ple- vokių namuose užė. Buvo dainų ir linksmų kalbų. Plevokienė buvo surengus pasilinksminimo vakarėlį. Mat jinai pradėjo sta- tyti naują gryčią, tai sako, te- gu bus naujos gryčios svei- kata. dinasi aplaistė dar nepast. Dalyvavo apie 70 vi- škiškie stebėjosi, iš

kur tiek daug ir tokių gražių merginų buvo ten prisirinkę. P-lės Plevokaitės, kaip visa- da, taip ir dabar, buvo "real charming girls".

APSIVĖDĖ.

Sofija Miliauskaitė (Miller) veikli ir populārė Newtono Sandarietė, praeitą subatą pa- emė šliubą su Antanu Venciu, iš Bostono. Linkime jaunave- džiams ilgo ir linkmaus gy- venimo.

SVARBIOS PRAKALBOS.

Ateinančio nedēdienio, lap- kričio 22 d., vakare, kaip 7:30 val., Lietuvių svetainėje Sanda- riečiai rengia labai svarbias prakalbas paminėjimu Didžiojo Vilniaus Seimo 20 metų su- kaktuvių. Šiose prakalbose kal- bės žymiausias lietuvių kalbėto- jas Amerikoje, tai buvęs A. L. T. Sandaros Prezidentas, p. J. W. LIUTAS, iš New Yorko. Gerbiam. Liutas senai Bostone bekalbėjo, tad bus svarbu ir žingeidu keikvienu jį išgirs- ti. Apart jo kalbės ir "Sanda- ros" Redaktorius A. A. TU- LYS.

Šie du žymūs kalbėtojai nuo- dūgniai išaiškins ir nurodys publika minėto seimo svarbą ir t.t. Visi pasistengkite atsilan- kyti į šias prakalbas.

NORĖJO ISSPROGINTI TRAUKINĮ.

Trys šmotai dinamitu rasta padėti ant Bostono ir Maine gelžkelio praeitos seredos va- kare, kaip devynios, arti East Lynn. Už kokių 15 minučių tą vietą butų pasiekę pasažierinis traukinys. Dinamitą ant bėgių padėta atrado vienas Charles A. Ward, iš Lynn. Esą jisai ė- jęs ir pamatęs žmogų susigub- rinusį ant bėgių, kuomet pasta- risis pamatęs jį ateinant, prad- jėjęs bėgti ir pabėgęs. Ward arčiau priėjęs pamatęs dinami- tą padėta. Jis atėmęs jį nuo bėgių ir padėjęs į šalį, nuėjęs į stotį, kur radęs policista, su kuriuom jiedu sugrįžę prie di- namito. Policistas pasiėmė di- namitą ir nunešė nuovadon. Ward buvo tardomas, kadaise jisai buvęs areštuotas už pra- stus darbus. Gelžkelio kompa- nija ir policija tesia tyrinėjimą ir bando surastį piktadarį.

REIKALAUJA DIDESNĖS ALGOS MAJORUI

Dabartinį Bostono majoras Curley turi sumanymą reika- lauti pakelti algą busimam ma- jorui Nichols. Iig šiol Bostono majoras gaudavo 10,000 dolerių meotams. Dabar norima, kad jisai gautų 15,000 dolerių metams. Curley nurodė, kad 1909 m. miestas turėjęs \$33,-787,306.07, o 1924 m. \$74,143,-216.19. Vadinas daugiau neku perpus. O kada yra miestui daugiau išlaidų, tai taip pat yra daugiau darbo majorui. Es- są dabartinė majoro alga bu- vusi nustatyta bent 40 metų atgal.

ARMISTICIJOS DIENOJ.

rPaeitą seredą, Armisticijos dienoje, Bostone paminėji- mui tos dienos dalyvavo apie 50,000 žmonių. Buvo prakalbų ir kitokių pamarginimų.

PADEKA MIKUI STAKĖNUI.

GAJUNŲ kaimo skaityklos narių vardu širdingai dėkojame Jums už suteiktą dovanų su- moje 50 litų (dolerių) Gajunų kaimon skaityklai ir už siūnia- mus laikraščius.

Už medžiaginį ir dvasinį tur- tą mumš suteiktą niekadus ju- neužmirsim! Valdyba.

ČEKANAUSKUI GERAI SEKASI.

Buvęs Sandaros Centro se- kretorius, p. V. M. Čekanaus- kas, rašo "Sandaros" Redakto- riui A. A. Tuliui iš Hartfordo. Čekanauskui prie naujo darbo labai sekasi ir jisai yra pilnai pasitenkinęs. Hartfordas esąs taipgi smagus miestas gyven- ti.

Apie pabaigą šio mėnesio p. Čekanauskas žada aplankyti Bostoną i pasimatyti su drau- gais. "Sandaros" Redaktorius ir kiti bostoniečiai yra pasiilgę p. Čekanausko ir laukia atva- žiuojančio.

GRAZI VAKARIENĖ.

So. Bostono moterys Sanda- rietės turėjo surengusios gra- žią vakarienę praėjo nedēdien- io vakare, "Sandaros" svetai- nėje. Dalyvavo nemažai sve- čių. Buvo skanių valgių ir žaismių. Trumpas kalbas pasa- kė Sandaros vice-pirmininkas St. Mockus ir Gabijos pirminin- kas Juodgudys. Dovanas laimė- jo p-lė Klara Kasparaičiutė ir p- nia Tribuliauskienė.

HYDE PARKECIAMS NAUJIENA.

Sekantį nedēdienį, lapkričio 22d. 2 val. po pietų, Liberty Hall, 1203 River st., Hyde Park, Mass. Sandaros 1-mas Apskritis rengia dideles prakalbas ir puikų koncertą. Dai- nuo žymūs dainininkai: Z. Ne- viackienė ir J. Bulskis. Juo- kingus monologus sakys A. Judgudys. Kalbės Sandaros Centro sekretorius K. J. Pau- lauskas ir J. L. Kasmauskas. Hyde Parke ir apilinkės lietu- viai turės nepaprastai linksmą parengimą. Patartina visiems susirinkti. Įžanga visiems dy- kai.

SVEČIAS.

"Sandaros" Redakcija ir Administracija aplankė Povilas Kedainis. Jis pirmiaus gyven- detroit, Mich. gi dabar apsi- gyvenon Belmauth, Mass. Pasta- ru laiku p. Kedainis lankėsi Lietuvoje. Jis žadėjo pragai pasitaikius užėiti i Sandaros o- fisą ir daug nepaprastai svar- bių dalykų papasakot apie šiandieninę Lietuvos padėtį.

KONCERTAI KASDIENĖ.

Kaip eini So. Bostone Broad- way pro Geo. Masilionio krau- tuvę, tai rodos imk ir pusdie- nį stovėk klausydamas gra- žiausias jo krautuvėje nuo re- kordų skambancias dainas: K. Petrausko, Sodeikos, Butėno ir kitų žymiausių dainininkų. Žmogus pas jį nusipirkęs to- kius rekordus, gali kas diena savo namuose turėti puikiau- sius koncertus.

DZIMDZIAI KRUTA.

Du "Dzimdzi-Drimdzi" artis- tai — V. Dineika ir J. Dikinis Bostone. Tuo budu net 50% dzimdziai Naujoje Anglijoje. Dzimdziai jau nesnaudžia, jie pradeda krutėti ir ruošti juokų vakarus. Tuom tarpu dzimdziai ruošia trumpą vaidinimų mar- šrutą ir ruošiasi prie didesnių vaidinimų. Gruodžio mėn. dzimdziai pa- sirodys So. Bostono lietuvių svetainėje.

Po Naujų Metų tikimasi su- silaukti ir trečio dzimdziaus—komp. A. Vanagaičio, tuomet Bostonas visai sudzimdzės.

Vietinis.

NAUJA LIETUVISKA DRABUZIŲ KRAUTUVE.

Kurioje galima gauti visokių drabužių vyrams, moterims, merginoms ir vaikams, taipgi ir visokių audekų. Nepamirš- kite, jog Kalėdos netoli. Jeigu pirksite kam kokią dovaną, at- eikite pas mus, nes mes turime visokių ir del visų net impor- tuotų iš Vokietijos daiktų. Ne- pamirškite seną pažystamą.

CHAS. URBONĄ

661 E. Broadway, South Boston, Mass.

Ant Rendos

Išsirandavojimui garadžius, kuris randasi patogioji vietoj ir nebrangia randa. Automobilų savininkai atsišaukite: 153 P Street South Boston, Mass.

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys Metams — \$2.00 Ta pačia kaina siunčiam ir Lietuvon. ANTANAS BACIULIS 421 EAST SIXTH STREET SO. BOSTON, MASS.

26-TAS METINIS

BALIUS!

RENGIA LIETUVIŲ UKĖSŲ DRAUGIJA PEDEKAVONĖS (THANKSGIVING) DIENOJ LIETUVIŲ SVETAINĖJ L APKRIČIO-NOV. 26 d., 1925 KAMPAS E IR SILVER STS., SO. BOSTON, MASS.

Prasidės 5 val. vakare ir trauksis iki 12 valandą nakties

Lietuvių Ukėsu Draugija kviečia visis ir visus atsilanky- ti į šį minėtą Balių ir praleisti laiką linksmai. Kvečiame kaip vietinius taip ir iš apilinkės. Graįs visiems gerai žnoma Al- fonso Zvingilo Orchestra.

P. S. Šiame baliuje bus duodamos 5 dovanos: 1) auk- sinis laikrodėlis; 2) auksinis žiedas; 3) auksin. plunksna, 4) sidabrinis taurė; 5) \$5.00 auksu. Tad visi pasistengkite buti ir gauti šias dovanas.

Tik nepamirškite dienos, Lapkričio 26, Thanksgiving Day. Visus kviečia L. U. DRAUGIJA

SO. BOSTONO IR APIELINKĖS

LIETUVIAI

Jei jums reikalingi kokie gyvenimui rakandai, tai visuomet kviečiame užėiti i mūsų krautuvę, ku- rioje galėsite rasti didžiausiamė pasirinkime viso- kių gyvenimui reikalingų rakandų, kaip tai: Par- lor Setų, Valgomoms Kambariams Setų, Lovų, Karpetų, Klijonkų, ir kitokių visokių reikmenų, kas tik reikalinga.

Pas mus bile ką pirkdami visuomet busite pa- tenkinti, nes gausite gerą tavorą, ir taipgi gerą pa- tarnavimą.

Mūsų krautuvė randasi visiems parankioje vie- toje, kampas F St. ir Broadway, reikale kviečiame užėiti ir persitikrinti.

P. F. Carey Co.

416 Broadway, South Boston, Mass. SKYRIUS: 380 Washington St., Brighton, Mass.

TEMYKITE TELPANČIUS BIZNIERIŲ SKELBIMUS.

Tel. So. Boston 3827 — J. BROADWAY CLEANSING & DYEING CO.

Augštos rūšies valymo, dajini- mo ir siuv. io įstaiga. Darbas paimamas iš namų ir gražina- mas i namus. 507 BROADWAY So. Boston, Mass. -Kitas štoras:

493 Broadway, So. Boston Tel. So. Boston 1831 — R.

Nauja Muzikos Studija.

Siuomi pranešu S. Bostono ir apilinkės lietuviams, jog atidarau muzikos studija, po numeriu:

470 EAST EIGHTH STREET So. Boston, Mass.

kurioje mokinsiu piano ir har- monijos, Norėdami gaut plates- nių informacijų, kreipkitės pas ponią Zuzaną Neviackienę virš paminėtų antrašu. Studijos vedėja p-lė Emilia Tataroniutė.

Flood Sq. Hardware Co.

Lietuvio geležinių daiktų krau- tuvė. Čia užkaiome visokių ge- ležinius reikmenis, kas tik rei- kalinga prie namų. Taisome visokius įrankius, kaip tai: zamkus, raktus, piuklus, žirkles ir kitus daiktus, kas tik žmo- nės reikalinga.

636 EAST BROADWAY Arti I St., So. Boston, Mass. J. Greiviškis ir A. Alekna, savininkai. Tel. S. Boston 2700 M.

Naujoj Vietoj.

Geriausias So. Bostono Kostumeriškas KRIAUCIUS, Sandarietis, persikėlė i naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius, kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausias madas. Taipgi se- nus drabužius taisom, valom ir pro- sinam kaip vyrų, taip ir moterų. Mūsų antrašas tokis: A. SIMOKAITIS, 344 Broadway, So. Boston, Mass.

Gera Proga.

Jeigu kas norite įsigyti gerą Floor Lempą, tai pasinaudokite proga ir kreipkitės i mūsų išdirbys- tē, nes kiekvienam gerą patarnavi- mą suteikiame. Lietuviai norinti pa- puošti savo kambarį visuomet kreipkitės pas: K. DAMUSIS 41 Tampa St., Mattapan, Mass.

Bronis Kontrim

CONSTABLE, REAL ESTATE, ir Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas 361 WEST BROADWAY Tel. So. Boston 0605 120 MARINE ROAD Tel. So. Boston 2483-W SOUTH BOSTON, MASS.

K. SIDLAUSKO

APTIKA

Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šakny. Rei- kale kreipkitės. 373 BROADWAY SO. BOSTON, MASS.

D. A. Zaletskas

GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS. Ofiso antrašas: 983 CAMBRIDGE ST., CAMBRIDGE, MASS. Tel. Univ. 8831 Gyvenimo antrašas: 26 DIMICK STREET, SOMERVILLE, MASS. Tel. Prospect 0415—M

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.

PERSIKĖLĖ I NAUJĄ VIETĄ.

Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.

OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS: 820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Te B. 0183-W.

Lietuvos Sunų Draugystės, Cambridge, Mass.

XXI METINIS BALIUS!

Lapkričio-Nov., 26-1925 m. (PADEKAVONĖS DIENOJ) Pradžia 2 val. po pietų ir tęsis iki 12 val. nakties. CYPRUS HALL 40 Prospect Street, Cambridge, Mass.

(Ant Central Square) Gerbiami vietiniai ir apielin- kės lietuviai malonėkit atsilan- kyti kuonoskaitlingiausia i šį balų, nes orchestra yra viena iš geriausių, graįs angliškus ir lietuviškus šokius.

Kviečia Komitetas.

Real Estate

V. P Yankus

SANDAROS REAL ESTATE VEDEJAS

COLUMBIA RD. 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, elektra, šilumos at- darys plumingas, kieto medžio grindys, yra vieta del garadžių, graži vieta del gyvenimo turi buti greitai parduotas, prekė 15,800 apie 4,500 inėsimu.

SANDARA REAL ESTATE 327 E Street South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

CITY POINTE 4 šeimynų 20 kambarių namas su improvements elektriku, vieta del krautuvės, ger- riausioj apilinkėj prie Columbia Road, tik \$12,500. \$2300 inėsti.

KRAUTUVĖ ir 2 šeimynų kam- pinis namas, vieta del garadžių svei- kiausioj vietoj netoli marių. Kaina \$5000.

A. IVAS

361 W. BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 2408.

CAMBRIDGE, 3 šeimynų 17 kam- barių su vaniomis 3 steam heate- riais, elektrikas, fronto ir užpakalio pijazai, netoli karų. Ir kitas 3 šei- mynų, 15 kambarių namas tik 15- metų senumo ir žemės užtenkamai del garadžių. Prekė 10500.

K. SIDABRAS

56 Cherry St. Cambridge, Mass, arba 110 Tremont St., Room 508. Boston

CITY POINTE priešais mari- rių, gražiausioj apylinkėj, 4 šeimynų, 20 kambarių namas su maudynėmis, skalbinėmis, e- lektrikais ir tt.; vieta de krau- tuvės; turi buti parduotas trumpiausiamė laike; prekė tik \$12,800, \$2,500 inėsti.

B. KONTRIM

120 Marine Rd. S. Boston, Mass

112 - ŠIMTAS DVYLIKA - 112

naujų stubų po 5-6, 6 ir 7 kamba- rių ir Sun Parlors, su visais mo- s mados įtaisymais. Taipgi vieta ir garadžiui, puikioj ir parankioj vietoj Dorchestery. Kaina tik \$12,500 už vieną ir inėsti \$3,000.

A. J. NAMAKSY,

395 Broadway, S. Boston, Mass. Tel. S. B. 2340.

Lietuviška Orchestra

Grajina visokius naujausius ir linksmiausius lietu- viškus ir amerikoniškus šo- kius. Rengdami kokią pasi- linksminimo pramogą reika- le kreipkitės: ALPHONSE ZVINGILAS 267 Broadway So. Boston, Mass.